

SOCI. ALRÅ DGIV EREN

DANSK SOCIALRÅDGIVERFORENING

06/25

GUIDE

Gode råd til at forebygge
stress i fællesskab

TEMA: ETISKE DILEMMAER

”
**Jeg bad ham om at tage ansvar
- en time senere var han død
af en overdosis, fortæller
Jannie Bertz.**

Vi stiller skarpt på etiske dilemmaer
fra praksis, og **Svend Brinkmann**
sætter ord på, hvad etik egentlig er.

MODTAGER AF DEN GYLDNE SOCIALRÅDGIVER:

”Jeg nægter at gå på kompromis
med mine kerneværdier”

8

"Verden har brug for humor, og det har socialt arbejde også"

Professor i socialt arbejde, Lars Uggerhøj, har i årevis stået på scenen med Aarhus Revysterne, hvor han med satire og sang har vendt blikket mod socialrådgivernes hverdag.

Foto: Rasmus Falck

TEMA

**ETISKE DILEMMAER
I SOCIALT ARBEJDE**

- Efter Simons død grubler jeg stadig over, om jeg kunne have gjort mere - for eksempel skaffet metadon til ham eller støttet bedre op om døgnbehandlingen, fortæller socialrådgiver Jannie Bertz. Vi stiller skarpt på etiske dilemmaer fra praksis, og professor Svend Brinkmann sætter ord på, hvad etik egentlig er.

24 ”

2025 har været et krævende år. Men også et år med sejre - både politisk eneste uge vinder for medlemmer, der bliver uretfærdigt behandlet. endnu flere kampe for vores fag.

Marie Vithen, næstforkvinde, Dansk Socialrådgiverforening

30

"Jeg nægter at gå på kompromis med mine kerneværdier"

Når Lone Engels cykler gennem byen på sin farverige ladcykel, Socioladen, er hun et rullende symbol på kampen for dem, der ofte bliver glemt i systemet. Men hvem er egentlig kvinden bag Socioladen og det store engagement, som netop er blevet hædret med Den Gyldne Socialrådgiver?

Foto: Lisbeth Holten

38

"Forandring kræver opbakning - ikke mistillid"

Signe Egebjerg Bank-Mikkelsen, fællestillidsrepræsentant for socialrådgiverne og medlem af HovedMED-udvalget i Egedal Kommune.

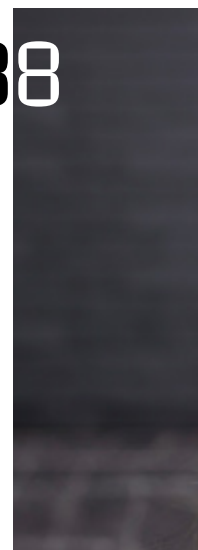

Foto: Lisbeth Holten

10

Guide

Sæt fagligheden højt.
Tænk over tidsmiljøet.
Prioritér arbejdsopgaver.

og i de mange sager, vi hver
Om hjørnet venter 2026. Med

Foto: Lisbeth Holten

Kontakt redaktionen på
redaktionen@socialraadgiverne.dk

04 NYT FRA DS

06 DS GØR KLAR TIL OK26

08 MEDLEM NR.

"Verden har brug for humor, og det har socialt arbejde også".

10 GUIDEN

Gode råd til at forebygge stress i fællesskab.

13 BØGER

14 TEMA: ETISKE DILEMMAER I SOCIALT ARBEJDE

"Jeg bad ham om at tage ansvar – en time senere var han død af en overdosis".

19 SIGNE OG MONOPOLET

"Hvis du underretter, stopper jeg behandlingen."

20 SVEND BRINKMANN OM MENNESKEETIK

Kan man være en god socialrådgiver uden at være et nogenlunde godt menneske?

24 LEDER

Fra reform-tsunami til faglige sejre.

24 MIN MENING

25 REGIONSLEDER

Når politisk ansvar bliver til chikane.

25 PRAKSISKLUMMEN

Penge er en underlig størrelse.

26 JURA

Magt og omsorg – et område med gråzoner.

27 DEBAT

Tør vil lære af vores fejl?

27 MIT ARGUMENT

28 ANALYSE

Halvdelen af unge med belastet barndom får ingen ungdomsuddannelse.

30 DEN GYLDNE SOCIALRÅDGIVER

– Jeg nægter at gå på kompromis med mine kerneværdier, siger Lone Engels.

37 KULTUR

38 REFLEKSION

"Forandring kræver opbakning – ikke mistillid".

39 KONTAKT

39 KALENDER

Dansk Socialrådgiverforening

Udgives af Dansk Socialrådgiverforening, Toldbodgade 19 B, 1253 København K, telefon 7010 1099, ds@socialraadgiverne.dk, www.socialraadgiverne.dk **Ansvarshavende redaktør** Signe Færch, sif@socialraadgiverne.dk **Redaktør** Susan Paulsen, sp@socialraadgiverne.dk **Journalister** Cathrine Bruhn Bangild, caba@socialraadgiverne.dk, Nora Kanafani, noka@socialraadgiverne.dk **Layout** Signe Ida Christiansen, sic@socialraadgiverne.dk **Annoncer** til Socialrådgiveren, Socialraadgiverjob.dk og Dansk Socialrådgiverforenings nyhedsbrev tegnes af: Media-Partners, telefon 29 67 14 36, www.Media-Partners.dk/medier **Stillingsannoncer** marianne@media-partners.dk **Tekstsideannoncer** marianne@media-partners.dk **Deadline** for annoncer til 1-2026 er 14. januar 2026 **Forside:** Lisbeth Holten **Tryk Stibo Årsabonnement** 499 kr. inkl. moms. Løssalg 79 kr. pr. nummer plus forsendelse **Socialrådgiveren udkommer** 6 gange om året. Dette nummer udkommer 14. december 2025. Artikler og indlæg er ikke nødvendigvis udtryk for organisationens holdning. **Kontrolleret oplag:** 19.809 **Trykt oplag:** 19.900 **ISSN** 0109-6103

MIT HADEORD

Sprog har magt. Derfor skal vi bruge det med omtanke. Har du et **yndlings- eller hadeord** så skriv til os på ord@socialraadgiverne.dk

Karoline Hygum Frost

Socialrådgiver, Rigshospitalet Neurocentret, Afdeling for Hjerne- og Rygmarvsskade, Region Hovedstaden.
Hendes hadeord er:

"KOMMUNE-DAME"

Jeg har været socialrådgiver i en kommune i 15 år og har nu arbejdet nogle år i regionen. Ordet "kommunedame" skurrer stadig i mine ører.

Det siges ofte i en nedladende tone og vidner for mig om et unuanceret billede af socialrådgiveren.

Jeg er dog klar over, at det også kan være et tegn på, at den enkelte borger har svært ved at gennemskue det kommunale system, og derfor ser kommunen som en stor masse.

Faktum er, at min faglige stolthed såres af ordet, eller den intention, som jeg tror, ligger bag.

Kontanthjælpsreform

DS EFTERLYSER PERMANENT LØSNING

Efter voldsom kritik af regeringens kontanthjælpsreform fra blandt andre Dansk Socialrådgiverforening, vil regeringen nu hjælpe dem, der mærker de største konsekvenser af reformen. Hjælpen består af et tilskud på 15 millioner kroner til kommunerne, som skal uddeles i 2026.

– Det er godt, at regeringen vil løse det problem, som deres kontanthjælpsreform har skabt: At man for en del af kontanthjælpsmodtagerne har sænket ydelsen og samtidig fjernet kommunernes mulighed for at yde særligt tilskud til husleje, siger Signe Færch, forkvinde for Dansk Socialrådgiverforening.

Hun har udtalt sig til en række medier, hvor hun efterlyser en længerevarende løsning. Til dr.dk sagde hun:

”For mig er det her dobbelt, for på den ene side synes jeg virkelig, regeringen fortjener ros for at gøre noget og for at lytte til de socialrådgivere, borgere og kommuner, der har råbt alarm.”

”Men på den anden side virker det til, at man ikke finder en varig løsning, men kun en meget kortsigtet løsning. Det er altså ikke tilstrækkeligt”, siger hun.

Hun understreger, at hvis regeringen fortsat vil holde fast i den nye, lavere ydelse, så bliver der nødt til at være en ’varig sikkerhedsventil’ i form af en lovhjemmel til at give økonomisk støtte, når en borger er i risiko for hjemløshed.

Hvis politikerne virkelig vil skabe et system, hvor borgerne får den hjælp, de har ret til, så skal de ikke straffe kommunerne. I stedet bør de skabe rammer, der gør det muligt for socialrådgiverne at lykkes. Borgernes retssikkerhed styrkes nemlig ikke af straf - men af faglighed, tid og tillid.

Signe Færch, forkvinde, Dansk Socialrådgiverforening, i debatindlæg om nej til en forvaltningsdomstol, Dagbladet Information, 30 november.

Tilbageblik

SÅDAN SKREV VI I SOCIALRÅDGIVEREN NR. 7 1985

1985: Ud til højre med dagpengereformen. Vi kræver at: samtlige tidsbegrænsninger i dagpengesystemet fjernes, der gives fuld dækning for indtægtsstab ved arbejdsløshed og der skaffes nye arbejdspladser, bl.a. gennem 35 timers arbejdsuge med fuld løn og personalekompensation, betalt frihed til uddannelse og fuld vikardækning ved barsel, sygdom, efteruddannelse og ferie.

2025: OK26 banker på døren. Hovedbestyrelsen har besluttet, hvilke af medlemmernes forslag til generelle krav, DS skal tage med til forhandlingsbordet. I december besluttet de socialrådgiverspecifikke krav.

Privatfoto

Arbejdsmiljø

SOCIALRÅDGIVERE BESØGER MINISTER

Tillidsrepræsentant Lotte Jonasson Sejlund og leder Tanja Konstmann Mühl fra Børne- og Familieafdelingen i Aabenraa Kommune besøgte beskæftigelsesminister Kaare Dybvad (S) for at sætte fokus på et vigtigt emne: Forebyggelse af stress på arbejdspladsen.

Siden 2014 har Aabenraa investeret i flere socialrådgivere og indført et sagsloft på 25, hvilket har resulteret i kun 6,3 fraværsdage om året, lav personaleomsætning og høj trivsel.

Kun fem arbejdspladser var inviteret på besøg hos ministeren.

Offentlig ledelse

FRISÆTTELSE UDEN FACITLISTE

Det seneste nummer af magasinet ’Offentlig Ledelse’ sætter fokus på frisættelse i kølvandet på reformstormen: Hvad kræver det af ledelsen at nå godt i mål?

Magasinet Offentlig Ledelse udgives af Chefgruppen i HK/ Kommunal og Ledersektionen i Dansk Socialrådgiverforening.

Læs magasinet på offentligledelse.dk

Lønberegner

TJEK DIN LØN

Ligger din løn, hvor den skal? Få overblik over hvor du ligger lønmæssigt sammenlignet med andre socialrådgivere på dit felt. Brug DS’ lønberegner og se, hvad du kan forvente, hvis du er ansat på det kommunale eller regionale område.

Prøv lønberegneren på socialraadgiverne.dk/loenberegner

Kvistholm

FAMILIEHJEM & KONSULENTYDELSER

Vi dækker hele Danmark

Familiehem

Vi er et familiehem, der akut eller planlagt, tager imod mødre, fædre eller par, der har brug for hjælp til at varetage en dagligdag med deres barn. Vi tager imod familier med børn i alderen 0-6 år, samt gravide.

VI TILBYDER

- ✓ Døgndækket familiehem.
- ✓ Familiebehandling.
- ✓ Samspilsobservationer.
- ✓ Udvikling af forældre-barn relationer.
- ✓ Observationer og beskrivelser af forældre-kompetencer og mentaliseringsevne.
- ✓ Sikrer barnets udvikling og trivsel under indskrivning.

Konsulenttydelser

Tilbyder alternativ til anbringelse 24 timer i døgnet samt andre sociale ydelser. Vi dækker hele Danmark.

VI TILBYDER

- ✓ Støtte og overvåget samvær: BL §§ 103-105 – Samvær (støttet samvær § 104, stk. 3 / Overvåget samvær § 105, stk. 1, nr. 1)
- ✓ Praktisk pædagogisk støtte: BL § 32 stk. 1, nr. 2
- ✓ Familiebehandling: BL § 32, stk. 1, nr. 5
- ✓ Afklarings og Rådgivningsforløb: BL § 30
- ✓ Kontaktperson: BL § 32 stk. 1, nr. 3
- ✓ Støtte i forbindelse med efterværn: BL § 114-116 Ungestøtte
- ✓ Støtteperson ifm. anbringelse af barnet: BL § 75
- ✓ Ledsagerordning: BL § 89
- ✓ Alternativ til anbringelse: BL § 32 stk. 1 nr. 1
- ✓ Anbringelse på eget værelse, kollegie eller kollegielignede hjem: BL § 46-47 – 43 stk. 1 nr. 5 eller som efterværn jf. BL § 114.1.4 eller § 120.
- ✓ Støtteophold / Aflastning i hjemmet: BL § 32, stk. 1, nr. 7
- ✓ Socialpædagogisk støtte: SEL § 85
- ✓ Tryghedsopkald til udsatte voksne: SEL § 85

Alternativ til anbringelse · Tlf: 71 10 28 05
www.kvistholmmorbarn.dk

Dansk Socialrådgiverforenings forhandlingsdelegation består af forkvinde Signe Færch, næstforkvinde Marie Vithen og DS' tre regionsforpersoner: Rasmus Balslev, Trine Quist og Mie Vode Moll.

Læs mere om overenskomstforhandlingerne på socialraadgiverne.dk/OK26/

DS GØR KLAR TIL OK26

Forberedelserne til overenskomstforhandlingerne på det offentlige område er i fuld gang. Medlemmerne har givet tydeligt udtryk for, hvad der betyder mest for dem – og netop deres stemmer danner grundlaget for de krav, som socialrådgivernes forkvinde, Signe Færch, tager med til forhandlingsbordet.

Af Susan Paulsen

- NÅR VI SNART går til forhandlinger, tager vi ikke bare en liste med krav med os. Vi tager socialrådgivernes stemmer, drømme og hverdagskampe med helt ind til bordet, siger Dansk Socialrådgiverforenings forkvinde, Signe Færch.

Dansk Socialrådgiverforening har modtaget forslag til krav fra over 200 klubber på landets offentlige arbejdspladser, som tilsammen repræsenterer cirka 6.500 medlemmer.

– Det er et imponerende engagement, som medlemmerne udviser, og det vil jeg gerne sige en stor tak for, lyder det fra Signe Færch.

Køreplan

Dansk Socialrådgiverforening udveksler både de generelle og de specielle krav med arbejdsgiverne i stat, region og kommune kort tid før juleferien – efter dette fagblads deadline.

Alle forhandlinger planlægges at være afsluttet med udgangen af februar. Så skulle alt gerne være klar til, at en ny overenskomst kan træde i kraft 1. april 2026, hvis medlemmerne godkender resultatet i en urafstemning.

Fokus på løn, arbejdsliv og ledelse

Overenskomstforhandlingerne tager afsæt i de mange krav, som socialrådgiverne har formuleret på klubmøder og digitale møder rundt om i landet. På baggrund af medlemmernes tilbagemeldinger har Dansk Socialrådgiverforening udpeget tre overordnede temaer, som både de generelle og de specielle krav vil tage udgangspunkt i.

1. Mere i løn: Socialrådgivere løfter et stort og vigtigt ansvar, og det skal vores løn afspejle. Det handler både om anerkendelse og om at sikre, at den offentlige sektor også fremover kan tiltrække og fastholde dygtige socialrådgivere.

2. Et bæredygtigt arbejdsliv: Et langt arbejdsliv kræver fleksibilitet og et sundt arbejdsmiljø. Socialrådgivere skal have mulighed for at forene arbejdsliv og fritid – uanset livsfase – og samtidig opleve trivsel i hverdagen.

3. Bedre rammer for faglig ledelse: Flere ledere med socialrådgiverbaggrund vil styrke faget. Derfor skal vilkårene forbedres, så det både er muligt og attraktivt at gå ledervejen.

DS: Anerkend vores ansvar

På trods af, at socialrådgiverne bærer et stort ansvar og er med til at binde velfærdssamfundet sammen, så får socialrådgiverne ifølge Signe Færch ikke løn som fortjent.

– Socialrådgivere møder mennesker i nogle af livets mest sårbare øjeblikke. Og vi står i front for at sikre tryghed, retssikkerhed og menneskelig omsorg i velfærden. Men selvom ansvaret er stort, så er anerkendelsen ikke fulgt med i form af højere løn.

– Det gælder også for vores ledere. De oplever udfordrende vilkår – og det påvirker hele faget. Ved også at investere i ledernes vilkår, vil vi skabe en lønstruktur, der anerkender erfaring, ansvar og udvikling – og som giver socialrådgivere noget at stræbe efter uden at skulle for-

”

Det er et imponerende engagement, som medlemmerne udviser, og det vil jeg gerne sige en stor tak for.

Signe Færch, forkvinde, Dansk Socialrådgiverforening

lade faget. Og en lønstigning til lederne vil også være en løftestang for menige socialrådgiveres lønudvikling, forklarer Signe Færch.

Arbejdsmiljø kommer også til at være et vigtigt punkt under overenskomstforhandlingerne.

– Dårligt arbejdsmiljø og stress udfordrer vores medlemmer. Det dokumenterer vores vilkårsundersøgelse, og ønsket om et sundt og fleksibelt arbejdsmiljø vil også afspejle sig i de kommende krav – herunder mere betalt frihed ved barns sygdom.

Markante sejre skal bane vejen

Ved overenskomstforhandlingerne i 2024 sikrede Dansk Socialrådgiverforening markante lønstigninger. Et mangeårigt mål om, at alle offentligt ansatte socialrådgivere skal have minimum 16 procent i pension blev også indfriet. Og efter mange års målrettet løft af startløn, kom et målrettet løft af de midterste grundløntrin også i hus.

– De resultater skal vi bygge videre på ved OK26, og jeg glæder mig helt vildt til, at vi igen sætter os ved forhandlingsbordet, siger Signe Færch.

Skabt til selvstændige

Som selvstændig socialrådgiver kan det være uoverskueligt og tidskrævende at finde rundt i forsikringsjunglen. LB Erhverv har stor erfaring med at forsikre socialrådgivere og giver dig tryghed i dagligdagen, så du kan koncentrere dig om at drive din virksomhed.

Hos LB Erhverv får du altid

- Personlig betjening og dedikerede specialister
- Forsikringer sammensat ud fra dine behov
- Mulighed for at skræddersy din forsikringsløsning

Læs mere her:

En erhvervsforsikring hos os er mere end blot en beskyttelse mod uforudsete hændelser; det er en investering i din virksomheds økonomiske tryghed og fremtid.

Vores forsikringsspecialister sidder klar til at hjælpe dig med at finde den helt rigtige løsning.

LB Erhverv • 77 33 83 00 • erhverv@lb.dk • lberhverv.dk

LB Erhverv
En del af LB Forsikring

A portrait of Lars Uggerhøj, a middle-aged man with grey hair and glasses, wearing a dark blue button-down shirt. He is smiling slightly and looking towards the camera. The background is dark and out of focus.

CV

Lars Uggerhøj
73 år, Aarhus

2012 - nu

Professor, Aalborg Universitet.
Har forsket i magt og mødet mellem klienter og de offentlige myndigheder samt udviklet praksisforskning.

2013 - 2024

Studieleder for to internationale masteruddannelser i socialt arbejde.

2005

Studieleder for landets dengang eneste kandidatuddannelse i socialt arbejde.

1980 - 2025

Med i Aarhus Revysterne.

1980 - 1986

Fællestillidsmand i Aarhus Kommune

1978

Uddannet socialrådgiver

Er medlem af redaktionen bag "Uden for nummer", tidsskrift for forskning og praksis i socialt arbejde, udgivet af Dansk Socialrådgiverforening m.fl.

”

Satiren skal træde nogle over tæerne og lade andre krumme tæer en smule. Men det er vanskeligt i dag, fordi det kan opfattes som krænkende.

Lars Uggerhøj, professor i socialt arbejde

"Verden har brug for humor, og det har socialt arbejde også"

Professor i socialt arbejde, Lars Uggerhøj, har i årevis stået på scenen med Aarhus Revysterne, hvor han med satire og sang har vendt blikket mod socialrådgivernes hverdag. Vi har spurgt ham, hvordan humor kan bruges i socialt arbejde.

Af Mette Mørk
Foto: Rasmus Falck

- FOR MIG ER HUMOR en god blanding: Når jeg er Kloge-Åge, så længes jeg mod Narren. – og når jeg er Narren, så længes jeg mod Kloge-Åge. Det er et spænd, jeg befinder mig godt i, og hvor man hele tiden lige sparker sig selv bag i.

Da jeg arbejdede som socialrådgiver, var humor en måde at slippe lidt væk på. Man tænker meget på sit arbejde, når man er socialarbejder. Det kan tit blive ret tungt. Der kan humoren være med til at løse op.

Jeg kan huske engang for en del år siden, da de første diskussioner om socialrådgivere og udfordrin-

ger om stress dukkede op. Det var vanskeligt for folk at snakke om, og det var tabubelagt. Så lavede vi en sketch i Aarhus Revysterne, som handlede om en helt gakket socialrådgiver og en lige så gakket arbejdsgiver og borger. Alt i den sketch gik op i hat og briller, og folk var ved at omkomme af grin, fordi vi forstørrede alt det, der sker, når man er stresset. Bagefter kom der en og sagde: "Tak, fordi I fik den diskussion ud i det åbne. Nu kan vi snakke om det."

Kan man gøre grin med alt?

– Jeg bliver tit spurgt, om man kan gøre grin med alt, og mit svar er altid, at det er respektløst ikke at gøre det. For hvis du holder nogen udenfor, fordi "det er nok synd for dem," så signalerer du, at de ikke tilhører samfundet lige så meget som os andre. For eksempel har "Foreningen forældre til anbragte børn" inviteret os flere gange, og hvis nogen har været forargede, så har det altid været på andres vegne.

Vi lavede engang et nummer, der hed "Muslimsk strip", hvor en kvinde kommer ind i niqab, der bliver spillet forførende musik, og så smider hun tøjet gennem ærmer-

ne på niqaben. Bagefter kom der en op og sagde, at det kunne vi ikke tillade os. Men det var altså hverken en muslim eller en i niqab, som klagede over det.

Kæmp for satiren

– Satiren skal træde nogle over tæerne og lade andre krumme tæer en smule. Men det er vanskeligt i dag, fordi det kan opfattes som krænkende. I humoren er satiren det, som vi kalder det kritiske blik i min akademiske verden. Derfor er det værd at kæmpe for satiren – og det, at nogle skal blive ramt af den. Ikke ondskabsfuldt, men rammende.

Vi lukker og slukker for revygruppen nu, fordi folk er flyttet, og det er blevet sværere at samle os. Og så er der en del nye knæ og hofter, som også driller. Jeg er allermest glad for, at vi i Aarhus Revysterne har fået givet et andet blik på socialt arbejde og tit har fået medarbejdere, ledere og politikere til at sidde i samme rum og grine ad nogle af de ting, der foregår. Det giver et fællesskab på tværs af boblerne, at man griner sammen – og verden har brug for humor, og det har socialt arbejde også."

←
– Jeg bliver tit spurgt, om man kan gøre grin med alt, og mit svar er altid, at det er respektløst ikke at gøre det, siger Lars Uggerhøj.

GODE RÅD TIL AT FOREBYGGE

Hvornår har du sidst følt dig stresset, og taler du med dine kolleger og leder om det? Med en række **gode råd** og **pejlemærker** fra Dansk Socialrådgiverforening kan du i fællesskab med dine kolleger og ledelse forebygge stress og **styrke trivslen** på din arbejdsplads. Find ud af, hvad der giver bedst mening for jeres arbejdsplads og gå i **dialog** med hinanden om, hvordan I kan forbedre det psykiske **arbejds miljø**.

Af Elisabeth Huus Pedersen,
arbejds miljøkonsulent i Dansk Socialrådgiverforening.

Sæt fagligheden højt

- Overvej hvordan man kan investere i socialrådgivernes faglighed på en måde, der kommer borgerne til gavn på kort og langt sigt.
- Drøft hvad der er godt socialrådgiverarbejde, og hvordan både den enkelte, arbejdsgruppen og hele arbejdspladsen kan stile efter og opnå kvalitet i arbejdet.
- Evaluér arbejdsprocesser, socialfaglige metoder og resultater.
- Lær af fejlene. Hvis der er mange klager fra borgerne, er der grund til at tjekke, om der er tale om systematiske fejl, og hvad de kan skyldes.

Sørg for effektiv organisering af arbejdet

- Lav en bevidst fordeling af sager mellem socialrådgiverne ud fra en mere objektiv vurdering af, hvor mange sager hver enkelt har i forvejen, sagernes kompleksitet og tidsforbrug samt socialrådgiverens kompetencer og interesser. En sagsstamme med blandede sager af forskellig tyngde giver mindst arbejdspress.
- Skab ro og koncentration om arbejdsopgaverne gennem telefonfri dage, mødefri dage og administrative dage, hvor der ikke er samtaler og møder med borgere.

- Gennemgå de administrative rutiner, så der er mindst mulig spildtid og ventetid og fjern så vidt muligt overflødige registreringer og andre meningsløse arbejdsopgaver.
- Tilrettelæg beslutningsgangene på en måde, så den enkelte har indflydelse og beslutningskompetence i sit eget arbejde, men heller ikke føler sig alene med ansvaret.

Forebyg konflikter, trusler, vold og udhængning

- Forebyg så vidt muligt, at der opstår konflikter med borgerne.
- Hvis der er risiko for trusler, vold, chikane eller udhængning i det offentlige rum, kan det være med til at øge stressniveauet, hvimod tydelige retningslinjer om forebyggelse og håndtering af konflikter og voldsrisiko, kan være med til at skabe ro og tryghed.

Priorité arbejdsopgaver

- Ledelse og politikere tager beslutning om, hvilke arbejdsopgaver, der er de vigtigste, og hvad der skal ske med de arbejdsopgaver, der havner nederst på prioriteringslisten.
- Tydelig forventningsafstemning og klare udmeldinger om, hvornår arbejdet er udført godt nok.

- Skab den fornødne tid til arbejdet gennem et tilstrækkeligt antal ansatte og en passende mængde arbejdsopgaver (jf. DS' vejledende sagstal).
- Tag beslutning om, hvordan man prioriterer arbejdsopgaverne, når der er sygemeldinger eller ubesatte stillinger.

Sæt rammer for det grænseløse arbejde

- Undersøg, hvordan arbejdstidsreglerne overholdes på jeres arbejdsplads. Arbejdstiden skal være fleksibel, men også styrbar for både leder og medarbejder. Arbejdstiden må ikke løbe løbsk, og den må ikke være konstant forhøjet.
- Undgå at arbejdsopgaverne flyder ind i privatlivet. Hav klare forventninger til tilgængelighed og besvarelse af mails uden for arbejdstid. Drøft hvordan hjemmearbejde kan understøtte fleksibilitet uden at vanskeliggøre samarbejdet og fællesskabet.

Tænk over tidsmiljøet

- Tiden kan have forskellige kvaliteter. Den kan opleves som langsom eller hurtig. Der kan være ventetid eller hurtige tilbagemeldinger. Man kan opleve flow i arbejdet eller mange afbrydelser. Prøv at tilrettelægge arbejdsdagen på en måde, så arbejdsopgaverne understøttes af den rigtige tidskvalitet.

Vidste du, at næsten hver tredje af de offentligt ansatte socialrådgivere har følt sig stresset inden for de seneste to uger? At næsten en femtedel har været sygemeldt på grund af arbejdet, og at 18 procent forventer at blive sygemeldt med stress i løbet af deres arbejdsliv.

Kilde: Dansk Socialrådgiverforenings Vilkårsundersøgelse, 2025

STRESS I FÆLLESSKAB

- Minsk forstyrrelser ved at definere, hvad der er unødvendige forstyrrelser, og hvad der er nødvendige afbrydelser, og lav aftaler om, hvordan I håndterer begge dele.
- Hold pauser – og bliv restitueret.

Skab en kreativ og støttende arbejdspladskultur

- Sæt det kollegiale og faglige fællesskab højt – det fungerer som buffer mod stress.
- Stop brokkeri, der dræber energi og arbejdslyst, og sats på fagligt funderet kritik og refleksion om problemerne.
- Husk at støtte hinanden med praktisk hjælp.
- Anerkend den gode indsats. Ros og værdsættelse er vigtigt, også fra kolleger.
- Hjælp hinanden igennem kritiske episoder i arbejdslivet ved at bidrage med erfaringer om egne oplevelser, reaktioner og læringspunkter.

Husk uddannelse og implementering af ny viden

- Prioriter introduktion af nyuddannede og nyansatte socialrådgivere højt. Giv også mentorstøtte.
- Lav langsigtede uddannelsesplaner på arbejdspladsen både for den enkelte og for grupper af medarbejdere, og tilrettelæg kompetenceudviklingen på en sådan måde, at det kombineres med det daglige arbejde.
- Sørg for, at der er ordentlig oplæring i it-sy-

stemer og giv nem adgang til support.

- Sørg for supervision på faglige problemstillinger og følelsesmæssige belastninger.

Understøt god faglig ledelse

- En anerkendende ledelse, der tager ansvar for at sørge for gode rammer og vilkår, og som også er opmærksom på den enkelte medarbejder.
- En socialrådgiverfagligt funderet ledelse, der kan sparre og rådgive medarbejderne, når de kommer i tvivl.
- En ledelse, som gør, at den psykologiske tryghed kan blomstre, og det bliver muligt for medarbejderne at være i tvivl, begå fejl og bede om hjælp.
- En ledelse, der er opmærksom på sit eget arbejdsmiljø.

Forebyg høj personalegennemstrømning

- Undersøg hvilke faktorer på arbejdspladsen, der styrker tilknytningen og bidrager til, at man har lyst til at blive i jobbet i flere år.
- Erfarne medarbejdere sikrer stabilitet og kontinuitet. De fungerer som videnspersoner og faglige fyrtårne for de mindre erfarne. Hvordan kan det understøttes?

Følg godt op på stressramte

- Lav individuelt tilpassede planer for, hvordan stresssygemeldte kan komme tilbage

til arbejdspladsen til et job uden sygdomsfremkaldende stressfaktorer. Sørg for at kollegerne ikke overbelastes, men får ekstra ledelsesmæssig opmærksomhed.

- Hvis der sker sygemeldinger på grund af stress, så lær af erfaringerne. Betragt det som en 'utilsigtet hændelse' og analysér arbejdspladsen. Hvordan kan man undgå, at det sker igen?

Start dialogen

Klæd jeres arbejdsmiljørepræsentant, tillidsrepræsentant og leder bedst muligt på til opgaven med at øge trivslen. Bidrag med konkrete løsningsforslag.

Dialogspørgsmål:

1. Hvilke pejlemærker er de vigtigste på vores arbejdsplads?
2. Hvad har vi i særlig grad brug for at være fælles om?
3. Hvordan kan vi styrke dialogen med hinanden i en travl tid?

Mere fag og arbejdsglæde

Brug Dansk Socialrådgiverforenings materiale 'Mere fag og arbejdsglæde', som giver inspiration til at iværksætte små og store forandringer.

Find materialerne på:
socialraadgiverne.dk/merefagogarbejdsglaede

Spar penge på julegaverne med PlusKort

PlusMode.

Få rabat på gavekort til Zalando, og brug det oveni udsalg og kampagner på tøj, sko og andet fra flere tusinde brands.

10%

PlusLingerie.

CHANGE Lingerie er kendt for sit brede udvalg af smukt designet lingerie, badetøj, nattøj m.m., hvor komfort og pasform altid er i centrum.

20%

PlusSport.

Shop alt indenfor sneakers og styles, sportstøj, sportssko og tilbehør hos adidas med rabat.

15%

Se endnu flere rabatter og tilbud i PlusKort appen eller på pluskort.dk

GLÆDELIG

Deltag i
PlusJulekalender.

Tilmeld dig på pluskort.dk
Der er præmier for mere end

130.000 kr.

Scan QR-koden
og tilmeld dig
PlusJulekalender!

Dansk Socialrådgiverforening

PlusKort.

Erindringer

**Ikiuisartok
- en der hjælper**
af Alfred Dam
Det Grønlandske Selskab
247 sider, 250 kr.
Kan bestilles på dgl.dk

Socialt arbejde i Grønland

'Ikiuisartok - en der hjælper' er Alfred Dams erindringer fra en afgørende periode i Grønlands historie, hvor socialområdet blev det første, grønlandske politikere selv overtog ansvaret for.

Alfred Dam, uddannet socialrådgiver og tidligere næstformand i Dansk Socialrådgiverforening, ledte overgangen fra det danske system til et nyt, lokalt forankret socialvæsen. Bogen beskriver, hvordan grønlandske socialmedhjælpere blev

uddannet, og hvordan et enkelt og forståeligt sikringssystem blev opbygget.

I bogens efterskrift skriver den i dag 96-årige Alfred Dam blandt andet:

"Jeg ved godt, at socialrådgivning er en profession, og at man adværer rådgivere om at engagere sig personligt. Men empati, forståelse og respekt er nødvendig – også professionelt. Det mødte jeg hos de grønlandske socialarbejdere."

”

Empati, forståelse og respekt er nødvendig – også professionelt.
Det mødte jeg hos de grønlandske socialarbejdere.

Roman

Shy
af Max Porter
Turbine
128 sider, 200 kr.

Når hjernen flimrer

Shy er en lyrisk roman om en ung mand med en lang straffeattest. Han er 16 år gammel og har sprøjtet, røget og sniffet alt mellem himmel og jord. Han har flere indbrud på samvittigheden, og har smadret en flaske i hovedet på en dreng. Han kan ikke finde ud af at gøre det rigtige, selv om han gerne vil, men det er svært, når hjernen flimrer og kroppen sitrer, og mørket lukker sig omkring ham.

Fagbog

Traumeforståelse - fra kaos til samhørighed, kontrol og mening
af Susan Hart
Akademisk Forlag,
120 sider, 300 kr.

Psykisk helingsproces

Traumer sætter sig i nervesystemet, former vores adfærd og har indflydelse på, hvordan kroppen husker det, sindet ikke kan bære alene. Bogen giver et klart indblik i, hvad psykiske traumer er, og hvad der skal til for at skabe forandring og heling. Med afsæt i teori, klinisk erfaring og fem menneskers historier ønsker forfatteren at fremme en mere nuanceret forståelse af den psykiske helingsproces.

Guide

Gode råd til bachelorprojektet - for socialrådgiverstuderende
af Lars Hovbakke Sørensen
Hans Reitzels Forlag,
83 sider, 190 kr.

Kom godt i gang

Har du brug for gode råd til bacheloropgaven? En ny guide samler en række praktiske anbefalinger - fra de første overvejelser om emnevalg og problemformulering til, hvordan du undersøger og analyserer din opgave. Guiden kommer også med tips til, hvordan du klarer det mundtlige forsvar. Forfatteren er tidligere underviser og vejleder i bacheloropgaven på socialrådgiveruddannelsen.

Fagbog

Moralsk stress - når vilkårene er problemet
af Dorthe Birkmose
Samfundslitteratur,
119 sider, 169 kr.

Udpint velfærd

Hvad gør det ved mennesker, når de igen og igen tvinges til at gå på kompromis med deres faglighed - og med deres moral? Med vidnesbyrd og analyser sætter Dorthe Birkmose spot på velfærdssystemets onde spiral af afvist kritik, hemmeligt skygearbejde og medarbejder- og lederflugt og kommer med følgende opråb: Udpint velfærd er ikke en naturlov i et rigt land. Vi ved bedre, og vi kan gøre det bedre.

”Jeg bad ham om at tage ansvar - en time senere var han død af en overdosis”

- Efter Simons død grubler jeg stadig over, om jeg kunne have gjort mere - for eksempel skaffet metadon til ham eller støttet bedre op om døgnbehandlingen, fortæller socialrådgiver Jannie Bertz. Hun deler den tragiske historie for at sætte spot på **etiske dilemmaer i socialt arbejde: Hvordan støtter man mennesker med lavt funktionsniveau, når systemet samtidig kræver, at borgeren tager ansvar og træffer egne valg?**

Af Susan Paulsen
Foto: Lisbeth Holten

Gennem tre år fulgte socialrådgiver Jannie Bertz borgeren Simon tæt, når han hver anden uge kom til ambulant behandling i misbrugscenteret i Kolding Kommune. Han fik metadon dagligt. Han har haft en hård opvækst og kæmper med ting, de fleste tager for givet – at holde et hjem, handle ind og betale regninger.

Jannie Bertz forsøgte at hjælpe ham gennem misbrug, traumer og et liv, som han havde svært ved at bære ansvaret for alene.

– Simon var dårligt fungerende kognitivt, så samtalerne handlede ofte om praktiske ting. Ansøgning om medicin, tandbehandling og bare det at have nogen at tale med, fortæller hun.

Jannie Bertz havde set, hvordan Simon gradvis isolerede sig. De få netværk, han havde, var forsvundet – bortset fra stoffællesskabet, når han var aktiv i misbruget.

– Der var ingen tvivl om, at Simon havde det dårligt. Omorgssvigt, barndomstraumer og misbrug havde

sat sig til en tilværelse præget af social angst. Han opholdt sig mest indendørs sammen med sin kat, undtagen når han gik ture med sin gamle far, hvor de i periferien af golfbanen samlede golfbolde og tjente lidt på det. Simon var på substitutionsmedicin, men faldt indimellem tilbage i piller og heroin.

Samtalerne skal hjælpe Simon med at få øje på sine egne ressourcer og bruge dem til at skabe positive forandringer i sit liv. De er blevet enige om at forsøge at få bevilget en støtteperson i nogle timer om ugen. Men her støder de ifølge Jannie Bertz på et dilemma.

– Problemet er, at støttepersonen skal arbejde ud fra en handleplan med delmål og mål udarbejdet sammen med Simon, men Simons højeste ønske er, at hele hans hverdag bliver struktureret for ham.

– Stod det til Simon selv, vågnede han hver morgen med 24 kasser foran sig – én for hver time – og en person, der kunne gøre det sammen med ham. Han mærker ikke, hvad han har brug for, eller

måske tør han ikke sige det. Han er afhængig af, at andre fortæller ham det – og hele tiden holder ham i hånden.

Nej tak til ansvar

Jannie Bertz fortæller, at både hun og den myndighedssocialrådgiver, som kan bevilge støtte, er i tvivl om, hvordan de bedst hjælper Simon. De er begge opdraget til at tænke empowerment – hjælp til selvhjælp – men sidder her med et menneske, der fralægger sig alt ansvar, fordi det føles tryggest.

Jannie Bertz skitserer dilemmaerne:

- Kan vi bevilge en støtteperson til Simon, som dagligt kommer og laver dagsskema med ham? Formålet er, at Simon selv gradvist skal opbygge evnen til at tage hånd om sit liv. Risikoen er, at Simon ikke udvikler sig, men i stedet lader behovet for tryk styre.

- Og på den anden side: Kan vi fortsætte som hidtil med samtaler på misbrugscentret og derudover bevilge en støtteperson en til to gange i ugen, som tager sig af de mest basale ting? Risikoen er, at Simon

– Det er jo en af de dage, hvor man går hjem fra arbejdet, og så lukker man ikke et øje hele natten, for hvad finder han nu på, fortæller Jannie Bertz.

ikke kan overskue de mange udfordringer og søger tilbage i misbrug.

Og den tredje mulighed, som Jannie Bertz helst ville tilbyde Simon, men ikke havde mulighed for, var et paragraf 107-botilbud. Det er midlertidige botilbud til borgere over 18 år, der har betydelige fysiske, psykiske eller sociale udfordringer, som gør, at de ikke kan tage vare på sig selv. Hun vurderede, at Simons grundlæggende problem var hans meget dårlige funktionsniveau, som ikke havde noget med misbrug at gøre.

Men botilbuddet skulle bevilges i en anden afdeling, hvor kollegerne ikke umiddelbart var indstillet på det, fordi de ser Simons misbrug som det afgørende problem.

Kampen for det rigtige tilbud

Derfor håbede Jannie Bertz, at hun ved at bevilge et døgnophold på et behandlingscenter og dermed få Simon trappet ned på metadon og til at stoppe med hash, også kan få behandlingscentret til at beskrive

Simons dårlige funktionsniveau og dermed efterfølgende overbevise kollegerne i den anden afdeling om, at Simon skal have et botilbud.

Det lykkedes at få Simon i døgnbehandling i Vestjylland. Hans mål var klart: Han ville slippe for sin "krykke" – metadonen. Selv om Simon arbejdede rigtig hårdt for det, var det ifølge Jannie Bertz svært for ham:

– Det er en virkelig hård kamp. Ugen inden han forlod døgnbehandlingen, talte vi meget i telefon sammen. Han sagde, at han ikke kunne holde til det. Han følte, at ingen forstod ham. Lægen var dum, og det var alle andre i døgnbehandlingstilbuddet også, mente han.

Han havde brug for opbakning, og Jannie besluttede sig for at sende et brev til ham.

– Mit budskab var: "Jeg er med dig, du kan godt klare det... Kom nu Simon". Han var vild med kanelgifler, så jeg købte en pose af dem. Jeg kan huske, at jeg sad på gulvet på mit arbejde og pakkede kanelgiflerne sammen med brevet, og sendte det op til ham i Vestjylland.

Den sidste samtale

Det var om mandagen, og om torsdagen valgte Simon at forlade døgnbehandlingstilbuddet efter 14 dage. Opholdet var ellers planlagt til at vare i tre måneder. Jannie Bertz vidste intet om det, før han stod på hendes kontor og sagde, at han manglede sin metadon.

– Han virkede desperat. For en afhængig kan selve tanken om at mangle metadon udløse abstinenser, før kroppen overhovedet reagerer. Når man forlader døgnbehandling, går man uden noget – altså uden medicin til næste dag. På et rusmiddelcenter har man ikke adgang til læger hver dag, og det havde vi heller ikke. Det gjorde det svært at løse problemet.

– Jeg havde ingen læge på centret før mandag. Simon spurgte, hvad han skulle gøre indtil da, og jeg måtte ærligt svare, at jeg ikke vidste det. Han havde

jeg sad på gulvet på mit arbejde og pakkede kanelgiflerne sammen med brevet, og sendte det op til ham i Vestjylland.

Jannie Bertz, socialrådgiver

Bag om historien

Socialrådgivere bevæger sig dagligt i et felt fyldt med etiske dilemmaer. Hvad vil det sige at handle godt og retfærdigt – og hvad gør man, når borgerens ønsker og systemets krav trækker i hver sin retning?

Etik er ikke et skema, man kan udfylde, eller en regel, man kan slå op. Etik handler om de små valg og overvejelser, som socialrådgivere træffer hver eneste dag – i mødet med borgere, kolleger og systemet omkring dem.

Med inspiration fra formatet 'Signe og monopolet' – et af højdepunkterne på Socialrådgiverdage i november – stiller vi skarpt på de etiske dilemmaer fra praksis, og professor Svend Brinkmann sætter ord på, hvad etik egentlig er.

Stod det til Simon selv, vågnede han hver morgen med 24 kasser foran sig – én for hver time – og en person, der kunne gøre det sammen med ham.

Jannie Bertz, socialrådgiver

valgt at komme tilbage til misbrugscentret i Kolding, men medicinen kunne jeg ikke fremtrylle.

Jannie Bertz anbefalede Simon at kontakte lægevagten eller psykiatrisk skadestue og komme tilbage om mandagen.

– Han presser mig for at få sin medicin, og det sidste, jeg når at sige til ham, er: "Hvis du absolut ville forlade døgnbehandlingen, kunne du i det mindste have sagt det, så jeg kunne have forberedt mig. Du kan ikke bare troppe op i Kolding og forvente, at jeg kan løse alting for dig. Nu må du også tage lidt ansvar.

– Det er det sidste, jeg siger til ham. En time efter går han ud, tager en overdosis – og dør.

Realisme i socialt arbejde

At Simons liv skulle slutte så tragisk, erfarede Jannie Bertz først dagen efter.

– Det er jo en af de dage, hvor man går hjem fra arbejdet, og så lukker man ikke et øje hele natten, for hvad finder han nu på? Om morgenen er det første, jeg gør, at ringe til ham, hvor han ikke svarer. Så tager jeg det fra en ende af: Arresten, sygehuset... Har I set noget til Simon? Ja, han døde i nat.

– Jeg ved ikke, om han tog en overdosis bevidst. Jeg ved bare, at han fra starten har sagt: Jeg giver det et forsøg mere, og hvis det ikke lykkes, så tager jeg billetten. Men jeg tog det ikke helt alvorligt, for borgere med misbrug kan nogle gange være meget dramatiske.

Selv om det i dag er 11 år siden, at Simon døde, så bliver Jannie Bertz stadig hjemsøgt af tanker om, hvor vidt hun gjorde nok for ham.

- – Efter Simons død grubler jeg over, om jeg kunne have gjort mere – for eksempel skaffet metadon til ham eller støttet bedre op om døgnbehandlingen. Simons historie er tragisk, men den viser også, hvor komplekst det etiske felt i misbrugsbehandling er. Den viser nødvendigheden af nærvær, vedholdenhed og realisme i arbejdet med udsatte borgere – og forløbet viser, hvor skrøbelig balancen mellem selvbestemmelse og støtte kan være, siger Jannie Bertz og uddyber:
- Det interessante dilemma er, at vi som socialrådgivere er uddannet i at inddrage borgeren – og det står jeg fuldt og helt på mål for: Borgeren er ekspert i sit

Socialrådgivernes professionsetik

Vidste du, at Dansk Socialrådgiverforening har en professionsetik, som sætter fokus på centrale værdier i det sociale arbejde? Etikens formål er ikke at finde det korrekte svar, men at give plads til refleksion og diskussion om, hvad der er det gode, og hvilke handlinger, der fremmer det gode.

Professionsetikken indeholder fire grundværdier:

Individets værdighed

Hvert enkelt menneske rummer værdi – uafhængigt af individuelle evner, bidrag til samfundslivet og adfærd. Og alle mennesker er lige værdifulde og værdige som individer.

Social retfærdighed

Socialrådgiveren har i kraft af sin profession et særligt ansvar for at fremme social retfærdighed, både i relation til samfundet som helhed og i forhold til den enkelte borger.

Professionel integritet

Kvaliteten af socialrådgiverens arbejde afhænger af den enkeltes professionelle integritet, som indebærer evnen til at handle selvstændigt, ærligt og i overensstemmelse med sine etiske principper.

Medmenneskeligt ansvar

Socialrådgiveren har i kraft af sin professionelle kompetence og sin kontakt med udsatte og sårbare grupper et særligt ansvar for at vise omsorg og forebygge, modvirke og afhjælpe, at borgeren lider social nød.

Læs mere på socialraadgiverne.dk/professionsetik

Nogle borgere oplever det nærmest som et overgreb at blive bedt om selv at træffe beslutningen.

Jannie Bertz, socialrådgiver

eget liv. Men i praksis kan det være mere komplekst. Nogle borgere oplever det nærmest som et overgreb at blive bedt om selv at træffe beslutninger. Alligevel forventer vi, at de skal kunne reflektere over, hvad de ønsker om fem år, hvilken plan vi skal lave, og hvilken vej de skal gå. Det kan virke alt for overvældende, hvis man som menneske er følelsesmæssigt nedbrudt.

Politikere langt fra virkeligheden

Jannie Bertz sammenligner det med, da hun for kort tid siden mistede sin mor og blev ramt af sorg.

– I dagene lige efter min mors døde, hvor sorgen var allerværst, kunne jeg ikke tage stilling til, hvad jeg skulle spise, eller hvad for noget tøj jeg skulle tage på. Jeg var helt slukket. Simons historie illustrerer de etiske dilemmaer i misbrugsbehandling: Hvordan balancerer man mellem at styrke autonomien og samtidig give nødvendig støtte? Hvornår kan empowerment i sig selv blive skadeligt? Og hvordan arbejder man effektivt, når både systemets muligheder og borgerens ressourcer er stærkt begrænsede?

At stå frem med Simons historie, som Jannie Bertz tidligere har fortalt om på Folkemødet på Bornholm, handler også om at give politikere indblik i socialt arbejde.

– Politikerne er nogle gange langt fra virkeligheden, når de eksempelvis mener, at meget udsatte borgere bare skal stoppe deres misbrug og finde et job. Jamen hør her, kære politikere: I fatter jo ikke, hvor skadet mange af de her mennesker er.

Jannie Bertz arbejder i dag hos KFUM's sociale arbejde, hvor hun er leder af Ballast – et behandlingstilbud til børn og unge, som er vokset op med misbrug. Derudover er hun udviklingskonsulent i indsatsen Social Drive Out, som opsøger sårbare og udsatte mennesker.

– I panelet sad de tre folketingspolitikere: Trine Bramsen (S), Katrine Daugaard (LA) og Sigurd Agersnaps (SF).

NEDSLAG FRA 'SIGNE OG MONOPOLET':

"Hvis du underretter, stopper jeg behandlingen."

Et politisk panel i 'Signe og monopol' blev præsenteret for tre dilemmaer fra socialrådgivernes hverdag – et af dem satte fokus på den svære balance mellem underretning og tillid.

Af Susan Paulsen
Foto: Rasmus Falck

PÅ DANSK Socialrådgiverforenings fagfestival i november var et panel med tre folketingspolitikere inviteret med til 'Signe og monopol'. Socialrådgivernes forkvinde, Signe Færch, præsenterede monopol – det vil sige politikerne – for tre dilemmaer, som viser den kompleksitet, der præger socialrådgivernes hverdag, og hvor der ikke er rigtige og forkerte svar. Et af dilemmaerne fik særlig opmærksomhed, fordi det var blevet postet på Facebook i ugen op til Socialrådgiverdage:

"Hvis du underretter, stopper jeg i behandling". Sådan lød det fra Hannah, som er gravid i fjerde måned. Hun har lagt et mangeårigt hashmisbrug bag sig, går stabilt i behandling og har både en støttende kæreste og en tryk hverdag.

Men Hannah har også en tung historie: Tidligere seksuelle overgreb og et alvorligt brud på tilliden til kommunen. Derfor reagerer hun voldsomt, da socialrådgiveren nævner muligheden for ekstra støtte efter fødslen.

Underretning på bekostning af tillid

Socialrådgiveren står i et valg, hvor begge veje kan få store konsekvenser: Skal hun underrette – som loven foreskriver, hvis et barn kan få behov for støtte? Eller skal hun undlade det – for ikke at miste et tillidsfuldt samarbejde med en gravid kvinde, der endelig tager ansvar og gør alt det rigtige?

Signe Færch tog et par pointer fra kommentarfeltet med på scenen, som viste, at socialrådgiverne reflekterer forskelligt over situationen. Her i opsummeret form: "Barnets behov må komme først. En underretning kan være nødvendig – også selv om det udfordrer tilliden." Eller: "Det er altid et stort dilemma, hvor vidt man skal underrette. I dette tilfælde ville jeg nok ikke gøre det, men i stedet tilknytte en mentor og støtte ad den vej." Og "Ord som underretning skaber frygt. Vi bør tale om støtte – ikke sanktioner."

SVEND BRINKMANN:

”Kan man være en god socialrådgiver uden at være et nogenlunde godt menneske?”

Når man som professionel griber ind i andre menneskers liv – sommetider imod deres vilje – så er man i et felt ladet med etiske spørgsmål, og her er det nødvendigt at vide, hvad der er godt for mennesker, siger Svend Brinkmann i et interview med udgangspunkt i hans nye bog om menneskeetik.

Af Susan Paulsen
Pressefoto: Lisbeth Holten

HVAD SKAL DER til for, at vi kan blive gode til at være mennesker? Hvordan handler vi ansvarligt, omsorgsfuldt og retfærdigt som mennesker – og i det professionelle møde med andre mennesker? Og kan man være en god socialrådgiver uden at være et nogenlunde godt menneske?

Det er nogle af de store spørgsmål, som Svend Brinkmann – professor i psykologi, forfatter og radiovært – rejser i sin nye bog ”Menneskeetik – dannelse, dyder og dømmekraft i arbejdet med mennesker”.

Han forklarer sit ønske om at formulere en praksisrettet professionsetik:

– Jeg kalder bogen for ’Menneskeetik’, selv om det ikke er et ord, som rigtig findes i sproget. Jeg har valgt ordet, fordi jeg vil signalere, at en oplyst tilgang til etiske spørgsmål må forudsætte viden om mennesker og deres natur.

– Det er vigtigt, at der hele tiden kommer nye perspektiver på en etisk refleksion over, hvad det er, vi gør, når vi har magt over andre mennesker. Når man som professionel griber ind i andre menneskers liv – sommetider imod deres vilje – så er man i et felt ladet med etiske spørgsmål, og her er det nødvendigt at vide, hvad der er godt for mennesker, pointerer Svend Brinkmann en sen eftermiddag i et telefoninterview, hvor han i bil er på vej hjem til Randers.

I bogen introducerer Svend Brinkmann begrebet ’Menneskeprofessioner’ om mennesker, som arbejder med mennesker. Det vil sige socialrådgivere, psykologer, pædagoger, socialpædagoger, lærere, SOSU-assisterer og sygeplejersker. Og han påpeger den stærke magt, som professionelle i menneskeprofessioner, eksempelvis psykologer, har i samfundet:

– Psykologien er blevet en ekstrem magtfuld både videnskab og profession, der bliver brugt til alt muligt, når vi skal forstå, hvordan børn skal opdrages, hvordan ægteskaber skal fungere, hvordan undervisning og ledelse skal håndteres. Da konsulterer vi psykologer, så hvis vi ikke gør det på et nogenlunde sikkert, etisk grundlag, så risikerer vi at begå en masse fejl.

Dømmekraft og dydsetik

Svend Brinkmann bruger 2000 års filosofi til at reflektere over, hvordan man gør det gode og rigtige som professionel i arbejdet med mennesker. Læseren bliver introduceret for konsekvensetik, nytteetik, pligtetik og dydsetik – og Brinkmann fremhæver især dydsetikken, som giver et særligt sprog for den professionelle dømmekraft.

– Ordet dømmekraft er det, som dydsetikken mere end nogen anden etisk tradition har lagt meget vægt på. Når vi gør os erfaringer med forskellige typer af

CV

Svend Brinkmann

er professor i psykologi på Aalborg Universitet, blandt andet tilknyttet Center for Etisk Dannelse.

Hans forskningsinteresser omfatter psykologiens filosofi, moralpsykologi, etik og kulturkritik. Medlem af Etisk Råd siden 2022.

Forfatter, foredragsholder og vært på radioprogrammet Brinkmanns Briks på DR P1.

Han har udgivet en række bøger – senest "Menneskeetik – dannelse, dyder og dømmekraft i arbejdet med mennesker". Dansk Psykologisk Forlag.

↑
- Når jeg taler om menneskeetik, er det også for at fremme forståelsen af, at der i alle faglige snakke er etiske spørgsmål, og i alle etiske spørgsmål er der faglighed, siger Svend Brinkmann.

→ situationer med forskellige mennesker, så kultiverer vi dømmekraften – altså evnen til at træffe en beslutning i tilfælde, hvor der skal tages mange forskellige hensyn.

Brinkmanns pointe er, at dømmekraft udvikles i fællesskab i praksis, og derfor fremhæver han, at hverken kunstig intelligens eller helt uerfarne eller uuddannede medarbejdere kan erstatte den professionelle vurdering eller skøn.

– Så vil det være mindre etisk velbegrundede beslutninger, der træffes, fordi hverken kunstig intelligens eller en person uden erfaring eller uddannelse har den nødvendige dømmekraft. I dydsetikken ligger der et forsvar for professionalismismen – altså det at være en del af en praksis, hvor vi sammen udvikler vores dømmekraft med henblik på at træffe de bedste mulige beslutninger, som vi aldrig kan udlicitere til en kunstig intelligens eller en person uden erfaring.

Etik i alt

I det professionelle arbejde med mennesker, kan – og bør – etik og faglighed ikke adskilles, understreger Brinkmann.

– Vi bør diskutere etik hver eneste gang, vi diskuterer et fagligt spørgsmål med vores kolleger. Det gælder også socialrådgivere. For der er etik i det hele, og hvis man erkender det, så behøver man heller ikke at være tilbageholdende med at lægge det frem på bordet og sige: Jeg tror i øvrigt også, at der er et etisk dilemma i det her.

– Inden for lægeverdenen har det længe været et problem, at folk har skjult deres fejl, fordi det kan ødelægge en karriere at blive taget i en fejl. Så er man gået over til en praksis, hvor man virkelig har øvet sig i at få alle fejl frem på en måde, hvor det ikke er stigmatiserende eller skamfuldt.

– På samme måde kunne jeg tænke mig, at det var for menneskeprofessionerne. At vi får det, der er

Vi bør diskutere etik hver eneste gang, vi diskuterer et fagligt spørgsmål med vores kolleger.

Svend Brinkmann, professor i psykologi

etisk svært for os, frem uden skam og uden, at det skal være ekstraordinært. Når jeg taler om menneskeetik, er det også for at fremme forståelsen af, at der i alle faglige snakke er etiske spørgsmål, og i alle etiske spørgsmål er der faglighed. Det kan slet ikke adskilles, siger Brinkmann, der definerer etik som ”læren om, hvordan livet bør leves”.

'Folks besynderlige liv'

Etik handler i høj grad om blikket på borgeren. I bogen beskriver Svend Brinkmann menneskeetikken fem akser (se boks) og argumenterer for, at deltagerperspektivet bør være det primære for professionelle af både etiske og faglige grunde: Etiske, fordi det giver blik for mennesket som rationel aktør, og faglige, fordi menneskeprofessionerne skal understøtte menneskers evne til at agere myndigt i eget liv. Men der kan være situationer, hvor man må indtage et tilskuerperspektiv.

Svend Brinkmann pointerer, at det er umuligt at trække en præcis grænse for, hvornår et menneske går fra at være aktør i eget liv til at være i en situation, hvor vedkommende er drevet af kræfter, som det ikke selv har indflydelse på.

– Et menneske kan jo være ude af sig selv – enten fordi vedkommende har voldsomme abstinenser eller måske bare er så fortvivlet, at vedkommende faktisk ikke længere helt ved, hvad der er godt. Og det er umuligt at sige, hvornår vi når den grænse, hvor personen ikke længere er sig selv som en tilregnelig person, men er ude af sig selv på en måde, som gør, at vi må være paternalister, som det hedder i etikken – altså vi må være bedrevende på det andet menneskes vegne.

Man kan dog komme frygtelig galt afsted med at tage et tilskuerperspektiv, hvis det ikke er berettiget, advarer Svend Brinkmann.

– Der er ikke noget mere krænkende, end når en autoritetsperson sidder på den anden side af skrivebordet og påstår, at vedkommende ved noget om, hvad der er godt for mig, som jeg er helt uenig i. Men en gang imellem så er det rigtigt at gøre det, for en

DYDSETIKKEN

Om det gode menneske

I bogen skriver Svend Brinkmann blandt andet følgende om dydsetikken: ... i dydsetikken er ”det gode menneske” primært en person, der er god til at være menneske. Ligesom ”en god kniv” er god til at skære med; ”et godt hjerte” pumper blodet pålideligt rundt i kroppen; og ”en god bil” transporterer os sikkert og effektivt, så er ”et godt menneske” i stand til at gøre det, et menneske bør gøre, når det udfolder sin menneskelige natur i normativ forstand. Det siges, at ”menneske” ikke blot var et navneord, men også et udsagnsord på oldgræsk, så man kunne ”menneske godt”.

Kilde: Menneskeetik – dannelse, dyder og dømmekraft i arbejdet med mennesker

Hvad er etik?

Ifølge Den Danske Ordbog er etik 'læren om moral' – hvilke handle- og tænkemåder er grundlæggende rigtige og forkerte eller gode og dårlige.

Brinkmann anvender en mere åben definition: "At etik er læren om, hvordan livet bør leves. Hvordan bør jeg handle, tænke og føle? Hvad bør jeg stræbe efter at blive og gøre? Hvad bør jeg tage ansvar for?"

gang imellem ved den professionelle faktisk mere om, hvad der er godt for en person end personen selv.

– Men vi kan aldrig nogensinde fastlægge den linje entydigt. Det er jo også derfor, at jeg har fat i dydsetikken, for den pointerer netop, at det er noget situationelt. Generelt vil vi erfarne professionelle på et felt være bedre til at forstå diffuse flertydige situationer, end hvis man lige kommer ind og slår op i manualen og siger: Nå okay, i den situation er det rigtigt at gøre det her, fordi det står i grundbogen.

– Det kan godt være, at det står i grundbogen, men grundbogen gælder, når alt andet er lige. Problemet er bare, at i praksis er alt andet næsten aldrig lige – i praksis er der skæve, mærkelige ting på spil i folks besynderlige liv, som det er godt at have blik for.

Blød magt og omsorg

Et af de steder, hvor dilemmaet mellem tilskuerperspektivet og deltagerperspektivet træder tydeligt frem, er ifølge Brinkmann i "den bløde magt".

– Blød magt er overtalelse, og det kan også være forkert at gøre, men overtalelse kan også være det rigtige at gøre. For det er jo en reel præsentation af handlemuligheder for en borger, som ellers kan føle sig helt kørt fast.

– Paternalismen behøver ikke være rå magtudøvelse, hvor man siger til borgeren: "Nu skal du høre, det er det her vi gør, om du vil det eller ej". Det kan også være en dialogisk magt, som selvfølgelig i sig selv kan være risikabel og forførende, men min påstand er, at der er magt i alle menneskelige relationer, så det er ikke forkert, at det er magtudøvelse – den skal bare udøves med den etiske fordring i baghovedet, forklarer Svend Brinkmann med henvisning til filosofen K.E. Løgstrups berømte ord om, at et menneske i sin omgang med et andet menneske altid "holder noget af dets liv i sin hånd" – altså at man skal bruge sin magt over andre mennesker til deres bedste.

– Man kan sige til borgeren: "Jeg kan virkelig godt forstå, at det er svært for dig med det her, men du skal bare vide, at jeg vil gøre alt, hvad jeg kan, for at hjælpe dig. Jeg har tidligere prøvet det i en situation, der mindede rigtig meget om din – jeg vil ikke garan-

Ifølge Svend Brinkmann kredser menneskeetikken om fem akser:

1 Deltager og tilskuer

2 Menneskets natur og kultur

3 Det almene og partikulære

4 Det fornuf-tige og det følsomme

5 Det etiske og det faglige.

Kilde: Menneskeetik – dannelse, dyder og dømmekraft i arbejdet med mennesker.

tere det, men jeg har virkelig meget på fornemmel-sen, at det også vil virke for dig, selv om du siger, at det er du meget imod."

Professionel bæredygtighed

Dydsetikken handler ikke kun om borgeren – men også om socialrådgiverens bæredygtighed som professionel. Ifølge Brinkmann har socialrådgivere et legitimt ansvar for at passe på sig selv for at kunne bære deres etiske forpligtelser over tid.

– I dydsetikken er der også en opmærksomhed på, at som professionel har jeg også et ansvar for at passe lidt på mig selv. Så det går ikke, at hvis systemet er dysfunktionelt, så arbejder jeg bare over hver eneste dag, begynder at lave skygearbejde, eller bliver kynisk og forrået eller får moralsk stress.

Han peger på, at mange socialrådgivere netop drives af et stærkt ønske om at hjælpe – og derfor har svært ved at acceptere, at der findes grænser for, hvor meget man kan gøre.

– De fleste, hvis ikke alle, som vælger at blive socialrådgivere, gør det selvfølgelig, fordi de er oprigtig interesseret i at hjælpe andre mennesker. Det kan være rigtig svært for dem at erkende, at der er grænser for, hvor meget de kan hjælpe.

Netop her er dydsetikken ifølge Svend Brinkmann en vigtig påmindelse om, at man skal kunne holde til arbejdet på den lange bane.

– Man får en realisme ind med dydsetikken, der siger: Det er fantastisk, at du vil hjælpe andre mennesker, men du bliver også nødt til at sørge for, at du kan gøre det om fem år eller ti år, så du ikke brænder ud inden, for det er ingen hjulpet af.

'At menneske godt'

I den sidste del af bogen kredser Brinkmann om, hvad det kræver som menneske at arbejde med andre mennesker – og om det overhovedet er muligt at være en god socialrådgiver uden også at være et nogenlunde godt menneske? Svaret er ifølge Brinkmann nej.

– Alle de fag, hvor vi griber ind i menneskers liv, forudsætter, at vi er gode mennesker – også rent etisk – der kan gøre det forsvarligt. Etik og faglighed kan som sagt ikke skilles ad. Det siges, at "menneske" ikke blot var et navneord, men også et udsagnsord på oldgræsk, så man kunne "menneske godt".

– Man kan blive et bedre menneske ved at øve sig. Det ligger også i dydsetikken. Det er vi generelt gode til – at blive gode til det, vi øver os på. Så det handler lige så meget om, at ens arbejdsplads, ens leder, ens mere erfarne kolleger skal hjælpe en med at blive et bedre menneske både fagligt og etisk. Det vil også gøre en til en bedre socialrådgiver.

Hverken kunstig intelligens eller en person uden erfaring eller uddannelse har den nødvendige dømmekraft.

Svend Brinkmann, professor i psykologi

Signe Færch Forkvinde for Dansk
Socialrådgiverforening**Marie Vithen**Næstforkvinde for Dansk
Socialrådgiverforening

FRA REFORM-TSUNAMI TIL FAGLIGE SEJRE

2025 LAKKER MOD enden, og det er ikke for meget sagt, at vi har stået midt i en reform-tsunami. Beskæftigelsesreformen træder på godt og ondt frem som det mest markante eksempel, hvor der er lagt op til at sætte fagligheden fri, mens der samtidig skal spares. Alligevel blev 2025 også året, hvor vi oplevede en række fremskridt.

Vi sikrede et historisk løft af socialrådgiveruddannelsen – og bevarede kravet om en 3-årig ungdomsuddannelse for optag via kvote 1.

Et bredt politisk flertal besluttede, efter vores vedholdende pres, at forbedre beskyttelsen mod chikane af offentligt ansatte og styrke mulighederne for at fjerne krænkende indhold fra sociale medier.

Aftalen om Kriminalforsorgens udvikling frem mod 2030 viste også tydeligt, at vores stemme bliver hørt: Flere socialrådgivere, større fagligt handlerum og et løfte om mere supervision. Også psykiatriaftalen rummer gode takter, ikke mindst ønsket om bedre sammenhæng i borgernes forløb. Det kræver socialrådgivere – i somatik og psykiatri. Og det kræver, at der investeres i forebyggelse og godt samarbejde med myndighedssocialrådgiverne i kommunerne.

På beskæftigelsesområdet lykkedes det at få undtaget flere grupper fra arbejdspligt og mindstesats. Et vigtigt korrektiv til en kontanthjælps-

reform, der rammer sårbare borgere hårdt, og som vi stadig kæmper for at få justeret.

Og så har vi sat socialrådgivernes vilkår på dagsordenen i flere medier, når vi har offentliggjort dele af vores første vilkårsundersøgelse.

I forhold til lønnen, fik vi hævet grundløntrin 34 og 37. En reel forbedring for tusindvis af socialrådgivere, som vi aftalte i OK24.

”Fælles for årets reformer er, at de kalder på socialrådgivere som brobyggere.

Fælles for årets reformer er, at de kalder på socialrådgivere som brobyggere – og socialfaglige ledere, der tør gå foran og sikre, at reformerne bliver til reel velfærd. Derfor arbejder vi for stærkere ledervilkår og en lønstruktur, der anerkender ansvar, erfaring og udvikling. Når vi investerer i lederne, investerer vi i hele faget.

2025 har været et krævende år. Men også et år med sejre – både politisk og i de mange sager, vi hver eneste uge vinder for medlemmer, der bliver uretfærdigt behandlet.

Om hjørnet venter 2026. Med endnu flere kampe for vores fag.

Glædelig jul og godt nytår!

Når man som socialrådgiver har arbejdet i krydsfeltet mellem psykiatrien, socialpsykiatrien og kommunernes myndighedsafdelinger, er man vant til at arbejde helhedsorienteret, skabe overblik og koordinere indsatser på tværs af sektorer. Netop de kompetencer, som psykiatriplanen kræver.

Vi vil meget gerne bidrage – men det kræver, at sagstallene i myndighedsafdelingerne nedbringes, så vi kan lave grundige afklaringer, og at der ansættes flere socialrådgivere på de psykiatriske afdelinger. Sådan kan vi sikre, at borgere og familier ikke skal vente urimeligt længe på hjælp.

Bestyrelsen for Fagligt Selskab for Psykiatrisocialrådgivere, Dansk Socialrådgiverforening, i debatindlægget ”Psykiatrisocialrådgivere: Socialrådgivere er nøglen til at få psykiatriplanen til at lykkes” på **Socialmonitor.dk**, 6. november

Når noget kommer til, er der jo noget andet, der må ryge ud. Men der synes jeg, at rådgiverne bliver kørt over ende i nogle tilfælde. Det kan give den her afmagtsfølelse, og man kan blive ramt af moralsk stress. Så kan det betyde, at når man har opbygget en faglighed et sted, så er der nogle, der søger videre og prøver lykken i den næste kommune i håbet om at få lov til at bruge sin faglighed i højere grad.

Anne Homann Bjerregaard, lektor på Københavns Professionshøjskole, i artiklen ”Socialrådgiverne har ikke fået den faglige frihed, de havde forventet” på **Socialmonitor**, 6 november

Jeg er ikke sikker på, at politikerne overhovedet ved, hvordan tingene ser ud i Udkantsdanmark. Man skal forstå, at der er mennesker, der har helt andre vilkår end en selv. Politikerne har ikke tænkt til ende, hvad det betyder, når man ikke har råd til at tage bussen til lægen. Det her er rigtig fattigdom.

Man behøver ikke at tage til Afrika eller Ukraine for at møde den. Man behøver ikke at være indvandrer, flygtning eller misbruger for at være ramt af den. Det er egentlig ret enkelt: Det her er fattigdom, og det hører ikke til i et velfærdssamfund som Danmark. Det er jeg sikker på, at alle ville være enige i, hvis de så, hvordan det faktisk er.

Julie Christine Gaardbo, speciallæge på Sjællands Universitetshospital i Nykøbing Falster, i **Politiken**, 15. november

Jeg arbejdede i Sverige i starten af 90'erne. Jeg oplevede at svenskerne ikke havde det samme stressniveau som danskerne. I Sverige havde man over et års barsel med fuld løn og fravær med fuld løn, indtil barnet var rask igen.

Louise Sørensen, som kommentar til Signe Færchs opslag ”Børn skal have ret til at være syge – og forældre skal have ret til at passe dem” på **Facebook**, 27. november

Mie Vode Moll

Forkvinde, Region Syd

Rasmus Balslev

Formand, Region Øst

Trine Quist

Formand, Region Nord

NÅR POLITISK ANSVAR BLIVER TIL CHIKANE

NÅR JEG KIGGER tilbage på sidste måneds kommunal- og regionsrådsvalg, er der en ting, der særligt træder frem. Normalt er det vores klassiske mærkesager, der fylder: Faglighed, sagsmængder, resourcer. Men i år har jeg lagt mærke til en stigende og dybt

tillidsvalgte og berørte medlemmer om handlemuligheder og ansvar.

Husk: Chikane er ikke et vilkår. Og I står ikke alene.

I det hele taget er vi socialrådgivere en af de faggrupper, der er mest udsat for chikane. Derfor er vi i DS gået med i et samarbejde med Fagbevægelsens Hovedorganisation om at

”

Husk: Chikane er ikke et vilkår. Og I står ikke alene.

bekymrende tendens til, at folkevalgte – eller kandidater, der ønsker at blive det – chikanerer, hænger socialrådgivere ud eller blander sig direkte i borgernes enkeltsager.

Vi har set politikere agere bisiddere, udstille socialrådgivere på sociale medier og i enkelte tilfælde endda politianmelde ansatte, der blot passer deres arbejde. Det er helt uacceptabelt. Det er en misforståelse af rollen som folkevalgt – og en direkte underminering af socialrådgivernes faglighed, arbejdsmiljø og retssikkerheden i sagsbehandlingen.

I Region Nord, som i resten af Dansk Socialrådgiverforening, gør vi alt, hvad vi kan, for at støtte de medlemmer, der oplever udhængning eller trusler. Jeg går i dialog med både politiske ansvarlige og lokale ledelser, og vores konsulenter arbejder tæt med både

få udarbejdet en undersøgelse af specifikt digital chikane, så vi kan finde de rette løsninger.

Mit personlige håb til de politikere, der i det nye år tiltræder posten, er enkelt:

At de går til opgaven med nysgerrighed, ydmyghed – og respekt for medarbejdernes faglighed. De vil møde borgere, der er pressede og utilfredse, og der vil være ønsker, der ikke kan indfries. Det er en del af politik. Men det forpligter. De skal være undersøgende frem for udskældende. Lyttende frem for dømmende. Og de skal tage deres ansvar som politikere alvorligt – også når det stormer.

For socialrådgiverne løfter hver dag nogle af de mest komplekse og følsomme opgaver i den offentlige sektor. Det mindste, vi kan forlange af vores folkevalgte, er ordentlighed.

Mette Louise Brix

Karina Rohr Sørensen

Lone Engels

Louise Marie Friis

Leder, Den Sociale Døgnvagt, Københavns Kommune

Penge er en underlig størrelse

”Gå ind og tjek din forskudsopgørelse”. Sådan en mail fik vi alle sammen i november. Og som alle andre hoppede jeg ind og gloede på tallene. En skattelettelse er det blevet til – i 2026 skal jeg bidrage lidt mindre til den fælles kasse, selv om jeg vil mene, at der er brug for pengene, når jeg ser på de vilkår for velfærd, som man byder både borgerne og de ansatte.

”Bosteder snyder for millioner.” Endnu en dokumentar viste, hvordan skumle typer maler de offentlige kasser for enorme beløb – uden tanke for dem, der faktisk har brug for hjælpen. Dyre, leasede biler, husleje til overpris og et kæmpe overforbrug sker på bekostning af de børn og unge, der er anbragt på bostederne.

”Kontanthjælpsmodtagere mister fritidstilskud på grund af manglende dokumentation”. Sådan en overskrift mødte jeg i forskellige versioner i pressen lige der, hvor november bliver til december. Den ydmygende fattiggørelse, der er kernen i kontanthjælpsreformen, er vanvittig. Og nu vil man så straffe de forældre, der har brugt de sparsomme kroner på husleje, varme eller mad – og derfor ikke kan fremvise en kvittering for, at lille Lise går til fodbold.

Penge er en underlig størrelse. Vi bor i et land, hvor der er råd til at bruge store summer på skattelettelser, men hvor det at finansiere en velfærd og behandle mennesker ordentligt åbenbart er for stor en udgift.

Hvor vi kender de menneskelige konsekvenserne af at udsulte områder, men gør det alligevel. Og hvor plattenslagere og spekulanter tjener fedt på at snyde et system, hvor kontrollen også er skåret ned.

Næste år er der folketingsvalg. Inden da må vi starte samtalen: Vi kræver ordentlige vilkår – værdighed, medmenneskelighed og tid til faglighed. Vi kræver ro og overskud til at levere ordentlighed. Ved afslutningen af Socialrådgiverdage efterlyste en deltager, at vi samler de aktivistiske socialrådgivere. Det har vi brug for.

Hanne Hartoft,
Lektor, ph.d.
Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

Trine Schultz
Professor (mso) i
socialret ved AAU,
Social-, Public- and
Administrative Law
Research Centre.
Forsker i social-
forvaltningsret, med
særlig fokus på børne-
og ungeområdet

Anne Mørk
Cand.jur., ph.d.
lektor, Juridisk Institut,
AAU, Social-, Public- and
Administrative Law
Research Center.
Forsker primært i
børneret, særligt inden
for områderne socialret,
familieret og menneske-
rettigheder.

John Klausen
Professor (mso) i
socialret ved AAU,
Social-, Public- and
Administrative Law
Research Centre.
Forsker i socialforvalt-
ningsret, med særlig
fokus på forsørgelse
og beskæftigelse

Magt og omsorg – et område med gråzoner

Et nyt lovudkast skal præcisere, hvornår lærere og pædagoger kan gribe fysisk ind over for børn. Nogle ser behovet for klare regler, der beskytter både børn og lærere, mens andre frygter, at lovgivning kan normalisere magtanvendelse og svække barnets ret til integritet.

BØRNE- og undervisningsminister Mathias Tesfaye (S) har sendt et udkast til lovforslag om "udtrykkelige bestemmelser om skolens omsorgsansvar og adgang til fysisk indgriben" i høring. Forslaget forsøger at skabe klarhed i et felt præget af mangeårig uklarhed.

Vi er i et krydsfelt mellem pædagogik, etik og jura. Men det rejser nogle grundlæggende spørgsmål: Hvad indebærer omsorgsansvar? Hvornår er magt omsorg – og hvornår bliver omsorg et indgreb?

Genkendelig debat

Ikke overraskende deler debatten sig i to positioner. Den ene understreger behovet for klare rammer, så lærere og pædagoger kan gribe ind fysisk, når et barn er i fare, chikanerer andre eller forstyrrer under-

visningen væsentligt, uden risiko for at overtræde loven og blive mødt af disciplinærsanktion eller straf.

Den anden position advarer om, at udvidet adgang til magt kan normalisere tvang og svække barnets ret til integritet. Begge taler om barnets bedste, omsorgsansvar og retssikkerhed – men med vidt forskellige forståelser. For nogle handler retssikkerhed om forudsigelighed og beskyttelse af den professionelle; for andre om barnets ret til ikke at blive udsat for unødigt magt.

Debatten er genkendelig fra indførelsen af voksenansvarsloven på anbringelsesområdet. Også på ældreområdet kendes diskussionen. Fælles er, at magtanvendelse og indgreb altid hænger sammen med en diskussion om adgangen til professionelle ressourcer.

Hvad kan den juridiske teori afklare? I dag bygger skolens adgang til magtanvendelse udover magtbekendtgørelsens regler på uskrevne retsgrundsætninger – se boks om 'anstaltsbetragtninger'.

Magt må ikke erstatte pædagogik

Retssikkerhed drejer sig blandt andet om forudsigelighed, kontrol og beskyttelse mod vilkårlighed; det taler for klare lovregler, som både lærere og elever kan orientere sig efter. Lovudkastet bygger på principper om mindstemiddel, proportionalitet og på, at magt aldrig må erstatte pædagogik. Her kommer den juridiske teori til kort over for de indholdsmæssige og etiske spørgsmål: Ønsker vi en sådan

hjemmel, og hvilke konsekvenser får den for skolens praksis?

På området anbringelse af børn uden for hjemmet var det i sin tid socialministerens holdning, at magtanvendelse skal begrænses mest muligt – men ikke kan undgås. Det er nogenlunde den samme holdning, vi ser hos børne- og undervisningsministeren i lovudkastet.

Vanskelig afgrænsning

Norge har lovregler svarende til det danske forslag med en tilføjelse om, at handlinger, som er alment accepterede imellem voksne og børn, som de har omsorg for, ikke skal betragtes som indgreb. En sådan bestemmelse udstiller dilemmaet – at der er handlinger, som voksne nødvendigvis må foretage over for børn – for eksempel gribe ind, hvis de kaster med maden, kravler op på en reol eller filmer i omklædningsrummet – men bestemmelsen siger ikke noget om, hvordan voksne må gøre det.

Lovudkastet legaliserer ikke vold. Strafbare handlinger kræver forsæt, og der vil fortsat være afgrænsningsproblematikker, hvor en handling er mere voldsom end tilsigtet, men ikke strafbar. Det vil altid blive oplevet som en vanskelig afgrænsning, hvornår disciplinær sanktion eller straf er relevant, hvilket man ikke kan lovgive sig ud af.

Tilbage står, at politikerne i den kommende tid skal forhandle og tage stilling. Magt i skolen handler ikke kun om lovgrundlag, men også om hvordan vi forstår omsorgsansvar.

Børne- og Undervisningsministeriet har sendt et udkast til lovforslag om fysisk indgriben i grundskolen i høring. Lovforslaget forventes fremsat i februar 2026.

Læs hele lovudkastet på uvm.dk under "nyheder".

DEBAT

Du kan maille til redaktionen@socialraadgiverne.dk

Deadline for læserbreve til nr. 1-26 er 12. januar klokken 9.00. Maks 1900 anslag inkl. mellemrum.

TØR VI LÆRE AF VORES FEJL?

**Anna Götz Mader Mikkelsen og
Anne-Dorte Ploumann Simonsen,**
nyuddannede socialrådgivere

Da vi begyndte på socialrådgiveruddannelsen, blev vi hurtigt opmærksomme på en markant forskel mellem sundhedsvæsenet og det sociale område. I sundhedsvæsenet findes et fælles sprog og en praksis, der gør det legitimt at lære af utilsigtede hændelser. I socialt arbejde oplevede vi derimod, at fejl sjældent blev drøftet åbent. Men fejl er uundgåelige i komplekse velfærdsprofessioner – derfor er det afgørende, hvordan vi forstår og håndterer dem.

I vores bachelorprojekt undersøgte vi, hvordan fejl forstås og italesættes blandt socialrådgivere og i den offentlige debat. Via spørgeskema, interviews og dokumentanalyse fandt vi, at fejl ofte vurderes ud fra en juridisk-bureaukratisk logik: Er loven overholdt – eller ej? Det gør fejl til et individuelt ansvar og forbinde dem med skyld frem for læring. Frygt for sanktioner og manglende psykologisk tryk bidrager til tavs-hedskultur.

I sundhedsvæsenet skabe sproget forandring: Man begyndte at tale om utilsigtede hændelser i stedet for om fejl. Den sproglige re-branding adskilte fejl fra skyld og åbnede for faglig udvikling. Noget tilsvarende kunne have effekt i socialt arbejde.

Det handler dog ikke kun om sprog, men også

om rammer. Når medier og politikere fremstiller fejl som 'lovbrud' eller 'ligegyldighed', placeres ansvaret ofte hos den enkelte socialrådgiver – og der er fokus på skyld og konsekvens – selv når årsagen ligger i komplekse rammer og resourcer. Dermed bliver det svært at udvikle en kultur, hvor fejl kan diskuteres åbent og bruges konstruktivt.

Professionsetikken minder os om, at vi både har ansvar for borgernes retssikkerhed og for fagets udvikling. En nytænkning af

**”
Man begyndte at tale om utilsigtede hændelser i stedet for om fejl. Den sproglige re-branding adskilte fejl fra skyld og åbnede for faglig udvikling.**

fejlbegrebet er derfor ikke blot sproglig, men en faglig nødvendighed. Debatten må løftes til politisk niveau – men vi må også starte hos os selv. Vi kan tage ejerskab over sproget og insistere på at tale om fejl, ikke for at bagatellisere dem, men for at lære af dem. Spørgsmålet er: Vil vi være en profession, der tier om fejl – eller en profession, der tør lære af dem? ♦

MIT ARGUMENT

Har du et **skarpt argument** på max. 700 anslag inkl. mellemrum, så skriv til os på argument@socialraadgiverne.dk

Stine Buch

Socialrådgiver og virksomhedskonsulent i Job- og Socialcenter, Solrød Kommune

LAVERE KONTANT-HJÆLP LØSER IKKE SOCIALE PROBLEMER

Hvem er det egentlig, der modtager kontanthjælp? Det er sjældent mennesker, der blot mangler motivation eller vilje til at arbejde. Tværtimod er det ofte borgere med komplekse problemstillinger – psykiske udfordringer, sygdom, misbrug, manglende uddannelse eller et skrøbeligt socialt netværk. At forestille sig, at netop denne gruppe pludselig får bedre forudsætninger for at komme i beskæftigelse, blot fordi ydelsen sænkes, er urealistisk.

Min faglige vurdering er, at det vil være utrolig få, som kommer i job, mens vi vil se flere hjemløse og flere med mere komplekse sociale problemer. Hvis politikerne ønsker at spare på de sociale udgifter, kræver det, at de investerer i forebyggelse og ikke reducerer hjælpen til borgere, som er udfordrede på mange parametre.

Anstaltsbetragtninger

Anstaltsbetragtninger supplerer reglerne om nødret og nødværge, og giver en vis – men uklart afgrænset – beføjelse til at sikre orden og sikkerhed. Juridisk indebærer den forvaltningsretlige grundsætning om "det skærpede hjemmelskrav", dog, at de mest indgribende handlinger skal have et klart lovgrundlag. Tankegangen er, at både lærer og elever skal kunne se i loven, hvad der er tilladt. Rammerne for det lovlige område sættes af betragtninger om saglighed, proportionalitet og skånsomhed.

Halvdelen af unge med belastet barndom får ingen uddannelse

Halvdelen af unge med alvorlige sociale belastninger færdiggør aldrig en ungdomsuddannelse, og to ud af tre ender senere i lange perioder på sociale ydelser, viser ny forskning. Det skyldes blandt andet manglende kompetencer, dårligt helbred og utilstrækkeligt netværk, siger forsker bag analysen.

Af forskere fra Københavns Universitet og ROCKWOOL Fonden

MANGE BØRN, DER vokser op med sociale belastninger som fattigdom, forældres alvorlige sygdom, død, misbrug eller psykisk sygdom, har også svære betingelser i voksenlivet. Mange klarer sig dårligt i skolen, og kun halvdelen får en ungdomsuddannelse, viser en ny analyse af forskere fra Københavns Universitet og ROCKWOOL Fonden.

Forskerne har desuden kortlagt, at blandt børn og unge i den mest belastede gruppe, som ikke får en ungdomsuddannelse, er der 64 procent som senere i voksenlivet gør langvarig brug af sociale ydelser. Blandt børn med tilsvarende belastninger, men som færdiggør en ungdomsuddannelse, er det kun 19 procent, der bliver afhængige af offentlig forsørgelse.

En ungdomsuddannelse er en uddannelse på to eller flere år for unge, der har afsluttet folkeskolen, for eksempel erhvervsuddannelser eller gymnasiale uddannelser.

Til sammenligning: Ser man på den halvdel af unge, som vokser op uden væsentlige belastninger, er det 36 procent af dem, der aldrig færdiggør en ungdomsuddannelse,

Tre typer belastninger

I arbejdet med dette studie, tog forskerne udgangspunkt i tre typer af sociale belastninger i barndommen:

- Materielle afsavn (relativ fattigdom eller forældres langvarige arbejdsløshed)
- Alvorlig sygdom eller dødsfald i den nære familie.
- Belastninger for familiedynamikken (forældres alkohol- eller stofmisbrug, skilsmisse, psykisk sygdom i familien eller anbringelse uden for hjemmet).

Ved hjælp en statistisk model blev alle børn inddelt i fem grupper baseret på, hvor mange og hvilke typer belastninger, de er vokset op med i alderen fra 0-16 år. Det er typen af belastninger samt mængden af de samlede belastninger, der afgør hvilken gruppe, børnene tildeles:

- Lav belastning: 49 procent oplevede få eller ingen belastninger gennem barndommen.
- Materielle afsavn i tidlig barndom: 20 procent oplevede materielle afsavn indtil 5-årsalderen – f.eks. relativ fattigdom eller forældres langvarige arbejdsløshed.
- Vedvarende materielle afsavn: 20 procent oplevede materielle afsavn gennem hele barndommen.
- Tab eller risiko for tab: 7 procent oplevede alvorlig somatisk sygdom eller dødsfald i den nære familie (søskende eller forældre).
- Høj belastning: 3 procent oplevede et højt og stigende antal af alle tre typer af belastninger gennem hele barndommen.

som i voksenlivet får lange perioder med sociale ydelser – mens det gælder for blot 7 procent blandt unge, som fik ungdomsuddannelsen i hus.

Resultaterne tyder på, at netop den manglende ungdomsuddannelse blandt unge, der er vokset op med væsentlige belastninger, kan være en del af forklaringen på, at mange i denne gruppe i høj grad er afhængig af langvarig offentlig forsørgelse senere i livet.

– Vi kan se en stærk sammenhæng mellem en belastet barndom og manglende ungdomsuddannelse og også en sammenhæng mellem en belastet barndom og langvarig brug af sociale ydelser i det tidlige voksenliv, siger Signe Kær Ben- nensen, som er ph.d.-forsker på Center for Komplexitet og Sundhed ved Københavns Universitet.

Data for syv årgange

Med registerdata fra over 370.000 personer født mellem 1980 og 1987 analyserer forskerne, i hvor høj grad forskelle i uddannelse blandt unge, der er vokset op med sociale belastninger, hænger sammen med senere langvarig brug af sociale ydelser.

Her kortlægger forskerne, at 50 procent af de unge, der har været udsat for betydelige belastninger

Lyt til podcasten ' Når udsathed går i arv – hvem er velfærdsstatens storbrugere?', hvor Signe Færch, forkvinde for Dansk Socialrådgiverforening og Signe Hald Andersen, forskningsleder hos ROCKWOOL Fonden diskuterer, hvornår problemerne starter, og hvordan mønstrene kan brydes.

Lyt med, hvor du plejer at høre podcast

i barndommen, ikke færdiggør en ungdomsuddannelse inden de fylder 30 år. Analysen viser også, at godt 40 procent i netop denne gruppe, i 30-35-årsalderen modtog sociale ydelser i en længere periode.

Kræver aktivt valg fra de unge

Da ungdomsuddannelser ikke fordeles tilfældigt i befolkningen – men er en vej, som de unge selv skal vælge – er det dog ikke tilfældigt, hvilke unge, der søger ind på og færdiggør en ungdomsuddannelse.

– Alene det at vælge at søge ind på en ungdomsuddannelse kræver et aktivt valg fra den unge, og at den unge selv og familien har et vist overskud. Vi kan derfor ikke sige, at det er selve ungdomsuddannelsen, der gør forskellen – der kan lige så vel være den unges personlige karakteristika og andre forskelle i den enkelte unges og familiens ressourcer, forklarer Signe Kær Bennetsen.

Men forskningsresultaterne giver vigtig viden til skoler, socialrådgivere og andre, som typisk kender til de belastninger, disse unge vokser op med. Resultaterne hjælper nemlig til at identificere, hvilke børn og unge, der har særlig stor risiko for langvarig brug af sociale ydelser senere i livet, og det kan hjælpe de fagprofessionelle omkring børnene med at prioritere deres indsatser og sætte ind overfor de mest sårbare grupper.

I forskningsstudiet finder forskerne også, at unge uden ung-

domsuddannelse, som er vokset op med belastninger, i langt højere grad modtager sociale ydelser sammenlignet med andre unge uden ungdomsuddannelse, men som ikke er vokset op med sociale belastninger.

Ekstra svært at få job

Det indikerer, at det for unge med belastet barndom, kan være særlig kritisk ikke at have færdiggjort en ungdomsuddannelse: Det er nemlig en gruppe, som også har flere helbredsproblemer, og som i højere grad bliver dømt for kriminalitet end resten af befolkningen, viser andre resultater fra samme forskergruppe.

– Det er faktorer, som kan gøre det ekstra svært at få og beholde et arbejde – oveni de job-begrænsninger, som den manglende ungdomsuddannelse medfører. De unge kan derfor mangle det netværk, som et liv med arbejde kan give, og det kan være medvirkende til flere og længere perioder med ledighed, siger Signe Hald Andersen, der er interventionschef hos ROCKWOOL Fonden og en anden af forskerne bag analysen.

– Forskningsstudiet her giver mulighed for at forstå de mekanismer, der bidrager til, at nogle unge er i særlig stor risiko for længerevarende brug af sociale ydelser senere i livet, pointerer hun.

Analysen er del af forskningsprojektet Labor market marginalization, mental health problems and childhood disadvantages (2023-2025) RF: 1255

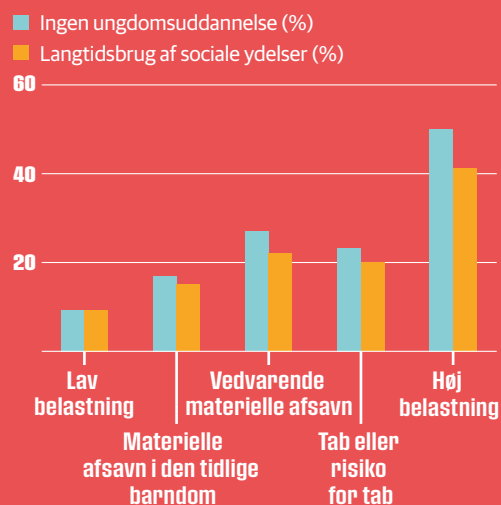
Læs mere på rockwoolfonden.dk/udgivelser/ halvdelen-af-unge-med-belastet-barndom-faar-ingen-ungdomsuddannelse

Overblik i tal

Ungdomsuddannelse kan være med til at mindske risiko for sociale ydelser

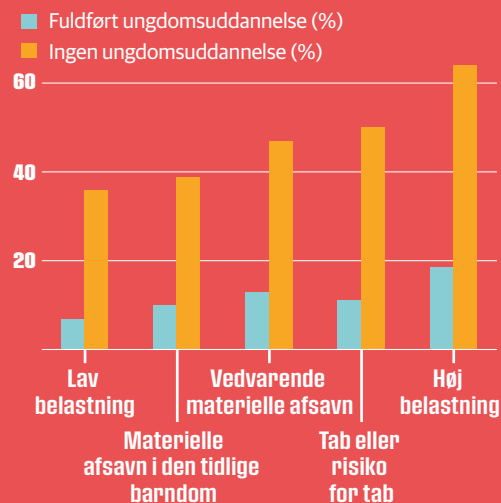
Figur 1

Andel af hver "belastningsgruppe", som hhv. ikke tog en ungdomsuddannelse og som i voksenalivet har et langtidsbrug af sociale ydelser

Figur 2

Andel af hver "belastningsgruppe" (med og uden ungdomsuddannelse) som i voksenalivet har et langtidsbrug af sociale ydelser

Kilde: : Beregninger fra ROCKWOOL Fonden og Copenhagen Health Complexity Center på tal fra Danmarks Statistik

”Jeg nægter at gå på kompromis med mine kerneværdier”

Når **Lone Engels** cykler gennem byen på sin farverige ladcykel, Socioladen, er hun et **rullende symbol** på kampen for dem, der ofte bliver glemt i systemet. Kollegerne kalder hende et **fagligt fyrtårn** og borgernes forkæmper, men hvem er egentlig kvinden bag Socioladen og det store engagement, som netop er blevet hædret med **Den Gyldne Socialrådgiver**?

Det er 27. gang, at en socialrådgiver – eller en gruppe af socialrådgivere – hædres med **Den Gyldne Socialrådgiver**. Prisen uddeles af Dansk Socialrådgiverforening til medlemmer, som har ydet en prisværdig indsats til gavn for socialrådgiverfaget.

eg kommer for sent, gør jeg ikke?” Lone Engels er på én gang spørgende og konstaterende. Det sker ofte, siger hun, hvis hun har for travlt og strukturen glider. Og så er hun bare kronisk tidsoptimist.

Til Lone Engels’ held er hun indehaver af en personlighed, der udløser næsten øjeblikkelig tilgivelse, selv om kvinden med det kortklippede, rød-orange hår og den ankellange frakke i alverdens farver og ordene ’pussy power’ over ryggen ikke ligefrem ligner en undskyldning for sig selv.

Af Cathrine Bruhn Bangild
Foto: Lisbeth Holten

Den 60-årige socialrådgiver har, lige inden interviewet med fagbladet, taget turen på Socioladen – hendes i socialrådgiverkredse efterhånden berømte ladcykel – til det københavnske Nordvest-kvarter for at hente et sæt nøgler til en borger, som har fået bevilget en ældrebolig.

Lone Engels arbejder i Københavns Kommunes Sundheds- og Omsorgsforvaltning, hvor hun er ansat til at understøtte det, de kalder ’Det trygge flytteforløb’ for ensomme, udsatte ældre. Egentlig er det ikke en del af arbejdsbeskrivelsen, men Lone Engels cykler gerne den ekstra mil, hvis hun synes, at det giver mening. Og det passer nok meget godt med det billede, som mange har af hende: En socialrådgiver, som insisterer på at møde borgerne i øjenhøjde og ikke er bange for at gå egne veje.

Af kolleger bliver hun kaldt et fagligt fyrtårn og borgernes forkæmper, og på fagfestivalen Social-

rådgiverdage er hun netop blevet hædret med Dansk Socialrådgiverforenings pris Den Gyldne Socialrådgiver.

Vi er alle noget værd

Lone Engels vender selv tilbage til tre temaer, når hun skal forklare, hvem hun er som menneske og som socialrådgiver: Forældrenes stærke værdier, forholdet til faren og hendes ADHD-diagnose.

Lone Engels’ barndomshjem var tit fyldt med børn og unge fra den lokale skole. Hendes forældre var folkeskolelærere og åbnede hjemmet for dem, der havde brug for lektiehjælp. Af og til boede der vist også et ungt menneske i kælderen, men det var ikke noget, Lone Engels tænkte så meget over. Det var jo bare sådan, man gjorde: Hjælp dem, der havde brug for hjælp.

– Mine forældre havde et stærkt blik for, at nogle havde det sværere end andre, og de skulle have hjælp. I dag anser jeg mig selv som et kæmpe værdimenneske. Jeg har nogle meget stærke kerneværdier, som jeg nægter at gå på kompromis med. Man skal opføre sig ordentligt, og vi er alle sammen noget værd, siger hun.

Overlevelsesstrategi at være sjov

Til gengæld taler Lone Engels også om barndomshjemmet som et psykisk utrygt sted.

Hendes far drak i perioder meget og havde alvorlige depressive perioder, hvor han var indlagt på psykiatrisk afdeling.

– Jeg har et billede af et hjem, det var svært at være i, fordi vi hele tiden har spekuleret på, hvilket humør min far var i. Det har på godt og ondt betydet, at jeg er blevet sindssygt god til at læse et rum. Jeg er god til

→ at mentalisere (forstå andres tanker og følelser, red.), og det er noget, jeg har brugt rigtig meget i socialt arbejde, siger Lone Engels.

Opstår der gnidninger, er hun den første til at prøve at glatte ud og gerne med humor. Men når man har travlt med at tænke på, hvordan andre har det, kan man godt komme til at glemme sig selv.

– Som barn blev min overlevelsesstrategi at være hende den charmerende og sjove – skuespilleren, siger hun.

Lone Engels mistede sin far til lungekræft som 12-årig, og til begravelsen brugte hun al sin energi på ikke at græde.

– Jeg havde lovet ham at passe på min mor og storesøster, så det gjorde jeg. Jeg lavede blandt andet mit eget sprog, som de grinte enormt meget af. Jeg tænkte ikke på det den gang, men selvfølgelig havde jeg behov for at blive set, siger hun.

ADHD på godt og ondt

'Tale er sølv, tavshed er guld'. Sådan skrev klasselæreren i flere udtalelser om Lone Engels. Trods den kærlige tone var beskeden klar: Tal lidt mindre, Lone.

Fagligt lå hun i absolut top, men det var pokkers svært at sidde stille. Socialt kunne hun bedst med drengene, som hun spillede fodbold og klatrede i træer med, men det var ikke kun tressernes rigide kønsopfattelser, der fik hende til at føle sig anderledes. Alligevel skulle hun fylde 52 år, før hun fik sin ADHD-diagnose.

– Bevidstheden om, at jeg var anderledes, har åbnet mine øjne for, at nogle har det sværere end andre. Det har givet mig en lyst til at hjælpe, siger Lone Engels.

For Lone Engels har ADHD-diagnosen været en kærvkommen lejlighed til at se på sig selv med mildere øjne.

– Jeg har været ekstremt hård ved mig selv i mange år og har slået mig selv oven i hovedet over, at jeg for eksempel ikke kunne finde ud af at holde hus, når alle andre kan. Diagnosen har lært mig at tilgive mig selv og givet mig et blik for, hvornår jeg skal trække stikket, siger hun.

Når nogen bryder loven, så er det vores - undskyld mit københavnske - fucking pligt at sige fra.

Lone Engels, socialrådgiver og modtager af Den Gyldne Socialrådgiver.

– Bevidstheden om, at jeg var anderledes, har åbnet mine øjne for, at nogle har det sværere end andre, siger Lone Engels.

Lone Engels erkender, at hun primært har to gear: Fuld fart frem eller helt slukket. Der findes ikke rigtigt et midt mellem. Til gengæld nyder hun, at der er fart på og kan godt blive irriteret, hvis hun får at vide, at hun skal huske at passe på sig selv.

– Hvem har opskriften på, hvordan jeg passer på mig selv? Det har jeg selv, mener jeg. Jeg brænder for det her fag, og så er der selvfølgelig altid en risiko for at brænde ud, men jeg nyder at arbejde meget i perioder. Det er faktisk en form for egenomsorg for mig, for jeg elsker det. Det fodrer min hjerne, og jeg keder mig, hvis jeg ikke gør det. Mit arbejde er en enormt stor del af min identitet – hvem var jeg, hvis jeg ikke var socialrådgiver, siger Lone Engels.

Pligt til at sige fra

Lone Engels går på scenen til stående bifald på Socialrådgiverdage i november. Marie Vithen, næstforkvin-

↑
– Hvis jeg bare sidder og giver borgerne ret i, at det hele er noget lort, så er jeg ikke med til at hjælpe dem, pointerer Lone Engels.

←
– Mit arbejde er en enormt stor del af min identitet – hvem var jeg, hvis jeg ikke var socialrådgiver, spørger Lone Engels.

de i Dansk Socialrådgiverforening, har netop kåret hende som Den Gyldne Socialrådgiver 2025.

Lone Engels modtager blandt andet prisen for at have gået forrest med kritik af Københavns Kommune, som placerede borgere på ulovlige ventelister til botilbud. Lone Engels kontaktede Ankestyrelsen, en whistleblower-ordning på sin nu tidligere arbejdsplads Hjemløse- og Udsatte-enheden og TV2, som greb historien. Sagen skabte ikke blot overskrifter, men også politisk handling, da Københavns Kommune afsatte 200 millioner kroner til at bringe ventelisterne ned.

På scenen får Lone Engels overrakt en check på 15.000 kroner og den lille statuette, som hun holder kærligt mod kinden. Hun afslutter sin tale med: "Når nogen bryder loven, så er det vores – undskyld mit københavnske – fucking pligt at sige fra". Salen klapper igen.

Lone Engels befinder sig godt i centrum. Hun er stolt af prisen og har ikke noget problem med at sige højt, at hun er virkelig dygtig til det, hun arbejder med. Men den del af anerkendelsen, som handler om sagen om de ulovlige ventelister, burde ikke være bemærkelsesværdig, mener hun.

– Jeg synes faktisk, at det er for dårligt, at flere ikke råber højt. Jeg kan godt forstå, at folk kan være bange for at miste deres arbejde, men man er nødt til at stå til ansvar over for sin faglighed og ordentlighed. Jeg blev ikke fyret, og den fortælling skal altså også frem. Jeg ved godt, at det er hårdt sagt, men jeg mener det, siger hun.

Lone Engels er ikke bange for at erkende, at hun er idealist. De skarpeste hjørner er dog blevet slebet i årenes løb – ikke mindst i mødet med virkeligheden i hendes første praktik.

– Jeg ankom til praktikken og sagde: "Jeg er ældre og har lavet meget andet, men I skal vide, at jeg er meget ydmyg over for det her". Og det var nok det sidste, jeg var. Så mine vejledere var nødt til at være hårde ved mig, så jeg kunne lære, at jeg er nødt til at skille mine politiske overbevisninger fra mit arbejde for at kunne være i det sammen med Kurt og Sonja (borgerne, red.)

Hvis jeg bare sidder og giver borgerne ret i, at det hele er noget lort, så er jeg ikke med til at hjælpe dem. De to praktikantvejledere har været med til at gøre mig til den socialrådgiver, jeg er i dag, siger Lone Engels.

Fra rejsebranchen til socialrådgiver

Lysten til at blive socialrådgiver dukkede allerede op, da Lone Engels var ung, men livet gik sin gang, og hun har i dag et cv, der kan gøre de fleste forpustede. Det tæller blandt andet tyve års erfaring fra rejsebranchen og utallige projekter som frivillig.

Der skulle en alvorlig stresssygdom og medfølgende fyring til i 2009, hvor Lone Engels kom ind i virksomheden Home-Start, som hjælper pressede børnefamilier med at finde frivillige familievenner, og for alvor stiftede bekendtskab med socialt arbejde.

Det fik hende til igen at kigge mod socialrådgiveruddannelsen, og i 2014 tog hun springet og startede på uddannelsen med to hjemmeboende børn, forhøjet SU og arveforskuud fra sin mor.

– Det var det fedeste i verden – jeg elskede det. Jeg var så klar til at lære noget nyt, siger hun. Og siden har hun ikke kigget sig tilbage.

Socioladen er en samtaleåbner

Farvestrålende perleplader pryder kassen på Socioladen. 'Sammen er vi stærkere' og 'Ret til at medvirke' står der. Og i lige så farvestrålende, broderede bogstaver på fronten står der 'Keep your coins – I want change' og 'Socioladen, v. 2.0' – den originale er kørt på pension. Broderi er blevet Lone Engels' terapi. Når hun sidder med det, falder hendes nervesystem til ro, siger hun. Så kan hun samle tankerne og koncentrere sig bedre.

→ Til at begynde med brugte Lone Engels ikke Socioladen bevidst i mødet med borgeren, men hun begyndte at lægge mærke til, at den havde en nærmest afvæbende effekt på dem.

– Når jeg kom ud til Kurt og Sonja, kunne jeg mærke, at Socioladen på en måde blev noget fælles tredje. Den er en samtaleåbner. Her kommer en eller anden dame fra kommunen, men hun er vist ikke så firkantet endda. Så er jeg ikke farlig længere. Jeg tror, det kommer mig til gavn især hos de lidt skævere eksistenser, siger hun.

Socioladen har transporteret flere borgere, og hvis en borger er kommet på plejehjem og har brug for en ny pude og dyne, så cykler Lone Engels også gerne efter det.

I dag var det så en ældre herre – lad os kalde ham Kurt – som ikke selv kunne hente nøglerne til den ældrebolig, han havde fået bevilget. Så hopper Lone Engels gerne på Socioladen og cykler fra hjemmet i Vanløse til Nordvest for at hente nøgler for så at cykle mod Brønshøj, hvor Kurt har adresse lidt endnu.

Da hun ankommer til sin arbejdsplads i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen på Østerbro, fortæller hun, at Kurt havde takket hende for hjælpen med tårer i øjnene.

– Den samtale havde jeg ikke haft med ham, hvis vi kun havde 'mødtes' over telefonen. Det giver mig helt sikkert noget personligt, at han reagerer sådan. Og det synes jeg faktisk er ok – socialrådgivere må gerne blive glade på egne vegne, når noget lykkes, men det er selvfølgelig et opmærksomhedspunkt, vi skal have, for det må ikke komme til at handle om mig selv, siger Lone Engels.

Hun fortæller om en borger, som takkede nej til en bolig, som Lone Engels havde brugt et år på at få bevilget til ham.

– Jeg havde nok forventet, at han ville takke mig på sine grædende knæ, men så fik jeg det jo til at handle om mig. Den episode har fået mig til at tænke over, at vi er nødt til at omdefinere, hvad det betyder at lykkes. Jeg tror stadig, at han har oplevet, at nogen fra den "lortekommune", som han kaldte os, har lyttet til ham, og har taget noget positivt med sig, siger hun og fortsætter:

– Da jeg startede i mit første job som socialrådgiver i jobcentret på Lærkevej, havde jeg nok en idé om, at jeg skulle ændre systemet indefra, men det var naivt. Selv om lovgivningen og de organisatoriske rammer ikke er, som de burde være, hvis vi vil hjælpe mennesker ordentligt, så kan jeg stadig gøre noget. Jeg kan være ordentlig over for et andet menneske, siger Lone Engels.

Socioladen har transporteret flere borgere, og hvis en borger er kommet på plejehjem og har brug for en ny pude og dyne, så cykler Lone Engels også gerne efter det.

CV Lone Engels

2025 –
Socialrådgiver i 'Det trygge flytteforløb' for ensomme, udsatte ældre, Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, Københavns Kommune.

2021-2025
Socialrådgiver, Hjemløse- og Udsatteenheden, Københavns Kommune.

2018-2021
Socialrådgiver, Jobcenter København.

2014-2018
Socialrådgiver-studerende.

2010-2014
Koordinator for NGO'en Home-Start Familiekontakt, København/Frederiksberg.

1997-2010
Teamcoach i BCD Travel Solutions. 1983-1997 Rejsekon-sulent, massageterapeut, udfold i udland og tjenerjobs. Frivilligt arbejde

2007 –

- 'Bog' i Menneskebiblioteket – titel 'Socialrådgiver' og 'ADHD med høj intelligens'
- Administrator i Næstehjælperne.
- Stifter af dialoggruppen 'Våbenhvile og dialog'.
- Mentor, Foreningen Nydanser og Dansk Kvindesamfund.
- Familieven, Home-Start.
- Bestyrelsesposter i KFO (Københavns Forældreorganisation) og Næstehjælperne.

Hver fjerde kvinde i Danmark oplever partnervold igennem livet, og for alt for mange er kvælning en del af volden. Du kan spille en afgørende rolle i at opspore volden og hjælpe.

Genkender du tegnene, når en borger bliver udsat for **kvælningsvold** af sin partner?

Læs mere på **danner.dk/kvaelningsvold** eller find en guide til, hvordan du opdager kvælningsvold her.

Har vi rigtige oplysninger om dig?

Dansk Socialrådgiverforening gør klar til de kommende overenskomstforhandlinger i 2026.

Vi har brug for, at vi har de rigtige kontakt-oplysninger om dig, så vi kan holde dig opdateret om forløbet i overenskomstforhandlingerne – og ikke mindst når du kan stemme om OK26.

Derfor har vi brug for din hjælp:
Tjek, om vi har de rigtige oplysninger om dig på medlem.socialraadgiverne.dk

Hvis du har spørgsmål: Send en mail til DS på kontakt@socialraadgiverne.dk eller kontakt Medlemsservice på 70 10 10 99.

OK26

En del af STUK

Kostskolen Sønderjylland

skaber fodfæste i en kaotisk verden med omsorg, troværdighed og stabile rammer **hele året rundt.**

Vi har plads til unge mennesker, der har brug for særlig støtte.

Vestergade 8, 6520 Toftlund +45 74 83 20 62 Kostskolen@stuk.dk

Et sted at lære at leve

Botilbud - Dagtilbud - STU - LAB og §103/104

Fonden Ørnehøj er en non-profit socialøkonomisk virksomhed beliggende ved Bakkebølle Strand, 8 km. udenfor Vordingborg på Sydsjælland, i et dejligt naturområde med adgang til privat strand og egen park.

Fonden Ørnehøj - Ørnehøjgårdsvej 11, 4760 Vordingborg
Tlf.: 5531 2500 - Email: info@ornehoj.dk - www.ornehoj.dk

Vandreudstilling

Anbragte børns medbestemmelse gennem 100 år

"Hold kæft og lyt" blev frem til midt december vist på Danmarks Forsorgsmuseum. Herefter rejser udstillingen rundt i landet, hvor den kommer til Esbjerg, Aarhus og København. Læs mere på forsorgsmuseet.dk

"Hold kæft og lyt" er en vandreudstilling, der handler om anbragte børns ret til indflydelse på deres eget liv. De børn, som er anbragt i plejefamilier og på børne- og ungehjem. Nogle som spædbørn. Nogle på tærsklen til voksenlivet. Nogle i årevis. Andre midlertidigt. Nogle der ønskede at blive anbragt og dem, der blev anbragt med tvang.

På tværs af mere end 100 år ytrer børnene sig. Gennem animationsfilm, lydfortællinger og håndskrevne breve kommer man ind i hvert enkelt barns unikke historie om medbestemmelse i handlinger og ord.

Udstillingen er en del af et samarbejde mellem Danmarks Forsorgsmuseum, De Anbragtes Vilkår (DAV), Socialt Udviklingscenter (SUS) og Svendborg Kommune, som handler om, hvordan vi bedst kan inddrage anbragte børn i deres egen sag og give dem indflydelse på eget liv.

TV-dokumentar

Løsladt

DR1

Varighed: Cirka 35 min. pr. afsnit.
Kan streames fra dr.dk/tv

Podcast

Marias arv

af Maria Lorentsen og Mette Willumsen
P1

Varighed: 4 episoder á 26 min.
Lyt med på dr.dk/lyd

Podcast

Vejen ud af unges mistrivsel kræver en kulturkamp

Perspektiv
Varighed: 50 min.
Find episoden på socialtindblik.dk

Podcast

Sådan motiverer du andre mennesker

Brinkmanns briks
P1
Varighed: 55 min.
Lyt med på dr.dk/lyd

Frihed eller fald

Fem kriminelle løslades fra fængsel og skal holde sig på den rigtige side af loven. Men statistikken er imod dem, for over halvdelen af dem, der afsøner bag tremmer, begår nye lovbrud inden for et år efter løsladelsen. I et år følger DR deres kamp mod kriminalitet, traumer, hjemløshed, arbejdsløshed, ensomhed, druk, stofmisbrug og dyb gæld. Håb og optimisme bliver hurtigt afløst af et begyndende kaos.

Angst for fremtiden

Marias mor løb ud foran et tog, da Maria var 25 år. Selvmordet efterlod Maria i chok og med en angst for fremtiden. Maria undersøger, hvordan en familietragedie rammer de pårørende. Hun er opsat på at gøre sig fri af den tavshed, skam, skyld og angst, der er fulgt med. For sine børns skyld. Podcasten er hædret med Papegeno-prisen, som sætter fokus på, at medieomtale kan være med til at forebygge selvmord.

Gråzone

Lili går i 3.g og klarer sig godt på papiret, men plages om natten af drømme om, at hendes lærer ikke kan lide hende. Hun illustrerer den gråzone mellem trivsel og mistrivsel, som sociolog og tidligere lektor ved Aalborg Universitet Søren Juul fortæller om med udgangspunkt bogen 'Ungdomsliv i en præstations- og selvrealiseringskultur - trivsel og mistrivsel blandt unge', som han er medforfatter til.

At yde sit bedste

I årevis har ledere og coaches forsøgt at forstå, hvordan vi får mennesker til at arbejde mest muligt. Når mennesker udfører en given aktivitet, motiveres de så, fordi aktiviteten er interessant, sjov eller spændende i sig selv? Eller fordi der er noget andet, der motiverer? Hvad får dig til at gå på arbejde og gøre en stor indsats? Ib Ravn har fundet et svar i forskningen på, hvad der motiverer os.

”Forandring kræver opbakning – ikke mistillid”

Signe Egebjerg Bank-Mikkelsen, fællestillidsrepræsentant for socialrådgiverne og medlem af Hoved-MED-udvalget i Egedal Kommune.

Redigeret af Susan Paulsen
Foto: Lisbeth Holten

PÅ ET VALGMØDE op til kommunalvalget stod en mor frem og fortalte, at hun ikke har fået hjælp til sin femårige datter, som har en livslang funktionsnedsættelse. Hun spurgte politikerne, hvordan de vil ændre den 'røvsyge kultur' i Egedal. Jeg forstår hendes frustration – der er mange familier i samme situation – men jeg bliver også bekymret for den retning, debatten tager.

Det er helt, som det skal være, at politikerne har holdninger til, hvordan kommunen drives. Det er jo demokratiets kerne. Men når politikere under valgkampen vælger at placere skyld og kritik hos kommunens medarbejdere og ledelse, så bevæger vi os væk fra den saglige debat og ind i et område, hvor respekt og ansvar forsvinder.

Jeg har lang erfaring fra handicapområdet. Og hver dag arbejder socialrådgivere, sagsbehandlere og mange andre faggrupper på rådhuset for at få tingene til at hænge sammen

– inden for de rammer, som politikerne selv har været med til at sætte. At antyde, at fejl eller mangler skyldes medarbejderne eller 'kulturen' på rådhuset, er både urimeligt og uansvarligt. Politikerne må tage ansvar for rammerne – og ikke skyde på dem, der forsøger at få det bedste ud af dem.

Når det er sagt, skal vi naturligvis tage borgernes kritik alvorligt – især inden for handicapområdet, hvor presset er stort, og hvor mange oplever at blive svigtet. Egedal Kommune skal, ligesom mange andre kommuner, gøre det bedre. Men forandring kræver politisk opbakning – ikke mistillid. Hvis vi skal lykkes med at skabe forbedringer, skal vi trække i samme retning i stedet for at pege fingre ad hinanden.

Signe Egebjerg Bank-Mikkelsen deltog ikke selv i valgmødet. Mødet er beskrevet i artiklen "Efter hård kritik på handicapmøde: Giv os nu bedre rammer" i Frederiksborg Amtsavis 4. november, hvor Signe også udtaler sig.

KONTAKT

Dansk Socialrådgiverforening

Hvis du har brug for hjælp, så ring til Medlemsservice på 70 10 10 99.

Telefonerne er åbne:

Mandag, tirsdag,
torsdag og fredag: 9.00 - 15.00
Onsdag: 9.00 - 17.00

22. december - 2. januar er der åbent alle hverdage fra kl. 10-13.

Du kan også kontakte Medlemsservice på ds@socialraadgiverne.dk

Dansk Socialrådgiverforening er landsdækkende og har adresser følgende steder:

- Dansk Socialrådgiverforening
Toldbodgade 19B,
1253 København K
- Dansk Socialrådgiverforening
Dusager 16
8200 Aarhus N
- Dansk Socialrådgiverforening
Hadsundvej 184 B
Postboks 764, 9000 Ålborg
- Dansk Socialrådgiverforening
Vesterballevej 3A, Snoghøj
7000 Fredericia
- Dansk Socialrådgiverforening
Lumbyvej 11, opgang C, 2th.
Postboks 249, 5100 Odense C

ARBEJDSLØSHEDSKASSEN (Jobformidling)

A&Til (hovedkontor)
Snorregade 15, Boks 220
0900 København C
Tlf: 70 13 13 12

PENSIONS-KASSEN PKA

Administration
Tuborg Boulevard 3,
2900 Hellerup
Tlf: 39 45 45 40

For øvrige kontaktoplysninger henvises til hjemmesiden **socialraadgiverne.dk**
Se under "Om DS".

KALENDER

Tilmeld dig og læs mere om arrangementerne - og se flere - på socialraadgiverne.dk/kalender. En række medlemsmøder bliver holdt online via Microsoft Teams eller som webinarer. Du får sendt et link ved tilmelding.

JANUAR

12. januar, Roskilde

Løncafé: Bliv klogere på, hvor din løn kommer fra, og hvordan den er bygget op.

14. januar, webinar

Faggruppen Handicap:
Status på de nye regler om kompensationsydelse ved Inge Louv.

28. januar, webinar

13. marts, webinar

Bliv klædt på til din jobsøgning som nyuddannet. Her stiller I spørgsmålene og ansættelsesudvalget svarer.

FEBRUAR

2.-4. februar, Vejle

TR-grunduddannelse hold 2601.

3. februar, webinar.

"Socialrådgiver på nye veje": Som socialrådgiver kan du vælge mange forskellige karriereveje inden for faget. Hør om nogle af dine muligheder.

MARTS

10. marts, webinar

12. maj, webinar

Alt hvad du skal vide om dine rettigheder og muligheder som nyuddannet og nyansat.

25. marts, Middelfart

Seniorsektionen holder generalforsamling kl. 13 -16.
Der serveres kaffe/the og kage.

APRIL

7.-9. april, Vejle

TR-grunduddannelse hold 2602.

13.-14. april, Vejle

TR-uddannelse: Øvede forhandlere.

Dyssegården er et nonprofit psykiatrisk børne- og ungehjem med vores egen interne skole, der tilbyder følgende:

- Skemalagte aktiviteter i skole og afdeling
- Et roligt og overskueligt miljø med en daglig rutine og forudsigelighed, herunder fast genkendeligt personale
- Et skole- og dagbehandlingstilbud, hvor der altid er deltagende voksne, som har fokus på et miljø fri for mobning
- Morgenmad og frokost hver dag
- Individuelle psykologsamtaler
- Ugentlige gruppesamtaler

Alle børn og unge, der er indskrevet i vores dagbehandlingstilbud, findes i Dyssegårdens målgruppe, som du kan læse mere om på www.dyssegaarden.dk.

**"De har tid. De giver omsorg.
De giver plads til dig -
selv når du har det dårligt."
- Tidligere beboer på Dyssegården**

Avderødvej 32A, 2980 Kokkedal
dyssegaarden@dyssegaarden.dk
+45 48 20 78 00

Omvendt Familiepleje

v/KLINISK PSYKOLOG JOHN FALKENBERG
OMVENDTFAMILIEPLEJE.DK

NY BOG UDE NU

Måltrettet til beslutningstagerne
i kommunerne

"Vi har gennem lidt over to år samarbejdet omkring Omvendt Familiepleje i Silkeborg Kommune. Resultatet er, at tilgangen og systematikken i Omvendt Familiepleje gør en stor forskel for de familier, der har været en del af forløbene."

Suad Walid Sawan, leder af Familie- og Ungekontakten, Silkeborg Kommune

KÆRE KOMMUNE, LAD OS:

Afholde et gratis oplæg for jer, hvor vi præsenterer noget af alt det, som Omvendt familiepleje kan:

- Give konkrete redskaber i forhold til for anbringelses- og tværfagligt familiesamarbejde.
- Sætte fokus på veldokumenterede resultater/indsatser via redskaber og metoder, der virker, og sørge for, at familier får flere gode timer sammen – og I dermed undgår dyre adskillelser/anbringelser.
- Udarbejde besparende og skalérbare familieindsatser (fra 3 til 24 timer per døgn) netop efter jeres ønske.
- Give daglig supervision uden beregning på konkrete sager, hvilket især hjælper med at nedbringe antallet af ressourcekrævende og omkostningstunge sager.
- Yde bedre direkte læring med familierne og tværfaglig udvikling.

Send os en mail, og vi kontakter jer inden for tre uger for at konkretisere muligheder i forhold til vores terapeutiske indsatser og metode, som vi viser med deltagende familier "live".

Omvendt Familiepleje Anbringelse i eget hjem

Jylland, Sjælland, Fyn og øer

Omvendt Familiepleje tilbyder blandt andet:

Døgndækket familiebehandling (24/7-indsatser i eget hjem)

Videreudvikling og metodehjælp til fx
forældre-barn-relationer

Spædbørn

Autisme

Forældrekompetence

Sikre barnets udvikling og trivsel under indsats

Skriftlig dokumentation